

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

[Targum Yonatan ben 'Uzi'el

'al ha-Torah]

Sefer Devarim

Yonatan ben 'Uzi'el

[Ṿarsha], [ca. 1900?]

מִירְבַּד רֶפֶס

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9826

יהוהים אלון פתגמי אוכחותא די מליל משה עם כל ישראל כפנינן לתיה כד הוון בעיברא דירקנא ענא ואמר להוון הלא במדברא בטוורא דסיני אתיהיבת לבון אוריאת ובמישיריא דמואב אתפרשת לבון כמה ניסין ופרישין עבד לבון קודשא ברך הוא מומן דעברתון על גרף ימא דסוף דעבד לבון אסטרט לכל שבטא ושבתא ואתון כשיתון מבתר מימריו וארגותון קדמוי בפארון על ממרא אלילא ושלחתון עליו מלי שקרא ואתרעמתון על מאנ דאחית לבון חינור מן שמיא ושיילתון בישרא בהצרות ותיו חמי לבון למישתיציא מגז עלמא אלולי דדכר לבון זכות אבהתכון צריקא ומשכן זמנא וארון קמא ומאני קודשא דחמתון דהבא סניא וכפר לבון על חובת. עיגל דהבא : (א) מהלך חדרס יומין מחורב מאורח שוורא דגבלא עם דקס גיעא ועל די כשיתון וארגותון קמס וי אתחתתון ארבעין שנין : (ב) והנה לסוף ארבעין שנין בהדרס ירח הוא ירחא דשבש בהד בירחא מליל משה עם בני ישראל ככל די פקוד יי ותיה לותתון : (ג) מן בתר דמחא ית סחון מלכא דאמוזאח דתיב בחשבון ות עוג מלכא דמתנ דתיב בעשרותותא באדרעת : (ד) בעברא דירדנא בארעא דמואב שורי משה למפלא ית פתגמי אורייתא הודא למימר : (ה) וי אלהן מליל עקן ולא אנא באנפי נפשי בחורב למימר סי לבון ואחתני לבון עד האידנא דקבלתון בית אורייתא ועבדתון ביה משכנא וקניו ואקימתון רבנין עליכון ומכען ביש לבון לאתרחא בטוורא דרוי : (ו) אפנינא וטולו לבון לערד וחורמה ועולו לשוורא דאמוזאח ולנת כל דיירי עמון ומואב ונברא במישרא דחורשא בטוורא בשפילתא ובדרומא ובספר ימא אשקלון וקיסרון ארע כנענאח עד קלדווי ולבגין אתר שוורי בית מקדשא עד נהרא רבא נהרא פרת : (ז) חמון די מטרית קדמיון ית דיירי ארעא ולא תצטרכון למישול וינא עולו ואחסיננו ית ארעא וקבעו בה דפשיא ופלגנאח וי כמא דקיים לאבהתכון לאבדוקם וליעקב ולעקב למתן להון ולבגיהון בתריהון : (ח) ואמרות לבון בעידנא הויה למימר לתתא שבקינכון על דיניא חד דאנא לא יכילנא בלחודי למסוברא

נורא

יונתן

(א) כניטון פי הקדולום וכמוהו הויה גמורח כמו חיכקי ואמו או כניטון וכו' . אחריון פי דרך הטורג וכו' . חללח פי מרגיס ומלא בתרגום וכו' . ושיילתון בישרא כקרות וכו' בישרא וכו' חתתתן וכו' חתתתן די נפלו וכו' ויהי יש מקום לעיין בפרשנות התלמוד הלא בקרות התקופה שלבו כשר וכו' שיהיה סתמיהה סם נכלו גרייסים ועל סם זה נקרא קרות התקופה כי סם קברו חת הטם המתחיים קרות התקופה חיו חצרות דהא כתיב מקרות התקופה כשעו חצרות וכו' וסמך יש לימוד שיעור לקרות מקום יהוא חצרות פי' ש' חלמתי כי פי' טמסה נקרא כשם חזק קרות התקופה כאשר הכתוב כשעמו ונתן עטם כי סם קברו הטם המתחיים וכשעט הוי' הוא מוכח מהכתובים כשפתיו לעיל כשעט כשעולן הטעם וכן משמע מתוך התרגום וליקוע שמקשה וכו' סני חצרות וכו' וכו' וכו' דוק : ודמתרגום וכו' וכו' נבי בכון חיוון עיון בתרגום ונתן לעיל כשעט חתת וכו' : דהבא סניטא פי' וכו' מוקף וכו' וכו' נהגותה וכו' כנסתק מוקף חצרות ס' חצרות טכירות וכו' ת' מומן דה' סני תיה קול' . וכו' כחמי נפשי פי' לא מנעמי חומתי לבס כן חלל מפי הקדום ברון הוא היה וכן פי' לקמן על פסוק ותומר חליתם בעת יהיה לחמו וכן בילקוט . סני לבון וכהגוי לבון עד וכו' פי' המתרגום וכהגוי לבון ר' ל הרבה הנאות לבס וכן הוא בילקוט שנתן לבון דר לבס גז' דריים ויה אחד חמס : (ב) ומכען גיש לבון לאתרחא וכו' פי' הרבר רע לבס לככ בה היה והרבה רחיות מביא המתרגום פי' וכן לעיל פסוק ח' עשר וכו' סם חתתתון : (ג) אפנינא וטולו לבון כל זה מובא בגמרא פי' : קרע כנענאח עד קלדווי חרין כמון עד לשע כי לשע הוא סוף בבל חרין כמון כד' ויהי נבול הכנעני חרין נחלש וכו' עד לשע ומתרגום ביונתן עד קלדווי חרין כ' נח כנענית ונתן וכו' פי' : (ד) כמוסדת חורשא כשר פי' מתרגומם על יד חורשא : (ה) דפשיא ונלגוה עיון בילקוט דף ו"ט סתמך חין אחס כריים לא קבע דפשוט וכו' חסיים

מירש למתת חמיים על הגורל לחלק את הארץ על פי הגורל וכן ומלגח פי' מחלק גם כן . ויש מפרשים דיומטי' הוא תפיל סיס לו סני צורות ולוביס אחיו חמי מלחמה חבל לבס לא נעמד המלכות הוי קול' ומי' וכו' ל' כמו דופטיא בלשון יון כפיש נרות ורזה לומר פשו סני נרות וקצטו לסימן טוב כמכתב טור היוס כשמצלמים מדינה או פיר עושים מדינות חור של סמחה וקורין חומס בלשון חסכטו (כריירע פייר) וכאשר עשו ישראל כשמתה האזכבה ומה חור קצטו נרות סויטא גרזה לבס כחילו נספחם הארץ ונתחלל גלי עטרו ומוקפו וק"ל : (ב) חקדושתכון לשון חמיקודם וכבר מפורס בגמרא פי' גס כן : ומחלין וכאשר דמיא תרגום ונתן כמה דחשיתון : דמסקן סלמט לחמווי חוי ל' חר'ל' כסמרי ויכנס מלמד סבוו מטררוין וכו' מולח סלע כדי ליעול סיס סני' ליעול סלמט : (ג) ובכלתנין מוטריומיון פירוש ססס כננייס כי הכוון וקרא כסווא חוין דבר מתוך דבר מלבט חיה סלח סמע מרט כדפייר' וכן מוטריומיון לשון ורעיוני לבנין כסדע דבר סוויול מתחשבות עלמו : (ד) ואורכתון פי' משכמים בדברים . רבנן חמשין מירסר חלמו וכו' סני הוא חשבון של ססיס רבוש של ישראל סרי חלמיס סם חמות וסרי חמות ססח חלמיס וסרי חמיסיס י"ב חלק וסרי עטרות ס' חלמיס מן ססיס רבוש : (ט) דלח יחלל חד כל מלוי דמתוך זה כסתמו עטמות כסערו : וכסרות סלמוח וכו' פירוש מניה לטעות כסרי כ"ס חו"ל ודייקו מוכתיב וספעס דוק בין חיס ובין חמוי וכו' חסר לסטוט סוויס בנר' חלל דקחי מל ספיה דדוק לסניסיס . חלן דמתנר מילי דיניס פי' חו' סלוור סניו דברים : (ז) סרוין רמיון פי' מוסרמיס מוסלמיס לגמיס מחמת חורין סהלן לפמיס : (ח) חתון דייב ס' חלכונ לבון וכו' סוקו וחססינו קסח לחתונס לשון יסיר כסססוק וילכן מפרשו בלשון סקחי על כל ישראל ומינוי כמה פמיס סקדחם כססוק בלשון יסיר מפני חסיס דמקום סלמח דרך כלל וק"ל : (כג) נוביון כירי וכנ"ל ומי' חסיים

א

גברא חד לשבטא : (כ) ואתפנינא וסליקו ואתו עד בחלא
 דאחבלא ותרנגו יתה : (כא) ונסיבו בידהון מן אבא דארעא
 ואחיתו לתנא ואתיבו יתנא פתקמא ואמרו גלב ויהושע טבא
 ארעא דיי אלהא יהיב לנא : (כב) ולא צביתון למיסוק ותמתון
 לפתקמי עשרא בשיעון וסריבתון על מימרא דיי אלהבון :
 (כג) ורגיתון במשכניכון נסיבתון בגיכון ובגיתכון בעישיפיוכון
 למימר וי כיון נסיפון סחר אתון מתקמליון מטול דסגי יי יתנא
 אפקנא מן ארעא דמצרים למימסר יתנא בידא דאמוראא לשציותנא :
 (כד) לאן אנתנא סלקון אנתנא מסמיסן ית לננא למימר עם רב
 ותקוף מננא קרונן ברבון וכריבן עד צית שמיא ואוף בני עפרון
 גברא חמינא תמן : (כה) ואמרית לכו לא תתברון ולא תדחילו
 מנהון : (כו) מימרא דיי אלהבון די מדבר קדמיכון הוא יגיה לכו
 כקד מה דעבר לכו במצרים למיתמיכון : (כז) ובמדברא דחמיתא
 חניא קלו מלינו ארס דקטור וסוברך יי אלהך בענני איקר
 שכינתיה היכמא דמסובר גבר ית בריה ככל ארעא דחליבתון
 עד זמן מיתיון עד אתרא דרין : (כח) ובפתקמא דרין ליתכון
 מתימניו במימרא דיי אלהבון : (כט) דמדבר קדמיכון בארעא
 לאיתקנא לכו אחר בית מישרו לאשריותכון בעמורא דאישא
 גדיליא לאתרוותכון בארעא דתחבון קה ועמורא דעננא ביממא :
 (ל) ושמיע קדם יי ית קל פתקמיכון ורנו וקנים למימר : (לא) אין
 יתמון גבר בגובריא האלון דנא בישא דרין ית ארעא טבת
 דקיימית למימון לאבתתכון : (לב) אלהן גלב בר יפונה הוא ותימניה
 וליה איתן ית ארעא טבתא ארעא דחברון דמטיל קה ולכניו
 חולף דאשלים פתר דחלמא דיי : (לג) אוף עלי הנה רנו מן קדם
 יי מטולכוון למימר אוף אנת לא תיעול לתמן : (לד) יהושע פר
 נון דמשמש בבית אולפנד הוא ייעול לתמן יהיה מקיף ארום הוא
 יחסנינה ית ישדאל : (לה) וספלוון דאמרתון לערי יהון ובגיכון
 דלא דרעון ויקא רין בין טב לביש היגון עליון לתמן ולהון אתנינה
 ותינון ויתרונה : (לו) ואתון אתפניו לכו וטולו למדברא אורח
 יקא דסוף : (לז) ואחיתתון ואמרתון לי חננא קדם יי אנתנא גיסק
 ונגיה קרב ככל דפקנא יי אלהא ואמרתון גבר ית מאני ויגיה
 ושריתון למיסוק לשוורא : (לח) ואמר יי לי אימר לחון לא תסקון
 ולא תסדרון סדרי קרב ארום לית שכינתיה מהלכא ביגיכון ולא
 תיתברון קדם בעלי דבביכון : (לט) וזמלית לכו ולא קבילתון
 וסריבתון על מימרא דיי וארשעתון וסליקתון לשוורא : (מ) ונפק
 אמוראא דתיב בשוורא תהיא לקדמותכון ורדפו יתכון היכמא
 דהרין ותישון אורעימא ומחו יתכון בגבלא עד חרמא : (מא) נתבתון
 ובכיתון קדם יי ולא קביל יי ציותכון ולא אצית למילכוון :
 (מב) ויתבתון ברקס וימין סניאין פיומא דיתבתון :

ב (א) ואתפנינא ונסיבנא למדברא אורח יקא דסוף היכמא דמליל
 יי לי ואקיפנא ית שוורא דגבלא וימין סניאין : (ב) ואמר יי
 לי למימר : (ג) סגי לכוון דאקיפתון ית שוורא דרין איתפניו לכוון
 לצפונא : (ד) וית עמא פקיר למימר אתון עקרין בתחום אחובון
 בניו דעשו דתתבין בגבלא וידחלו מכוון ותספיקון לחרא :
 (ה) לא תיתברון בהון ארום לא אתון לכוון מאדעתהון עד קמיסת
 פרסת רינלא ארום ורתא לעשו יתבית ית שוורא דגבלא מטול
 איקרא דעבר לאבוי : (ו) עברא תובון מנהון פד חי בכספא
 ותיכילון ואוף מנא תובנן מנהון בכספא ותישתון : (ז) אנדרין
 דלא תעיקון להון ארום יי אלהבון ברין יתכון ככל עוברי דיוכון
 סופיק צריכוון במהנדך במדברא רבא דרין דנו ארבעין שנין
 מימרא דיי אלהבון בפסעכוון לא חסרתון מדעם : (ח) ועברנא
 מלנת אתנא בני עשו דתתבין בגבלא מאילת ומכרך תרגולא
 ואתפנינא ועברנא אורח מדברא דמואב : (ט) ואמר יי לי למימר
 לא תעיק ית מאבאי ולא תסדר דקבלהון סדרי קרבא ארום לא
 אתון לכוון מאדעתון ורתא ארום לכניו דלוש יתבית ית לתנת
 דרתא : (י) אימקנא מן קדמיון יתיבו קה עם רב וסני וחסין
 חי כנגבריא : (יא) גבריא דתתבין במישר גינברי מתחשבין אוף
 היגון חי כנגבריא דאתמחו בשוגענא ומאבאי קבו לחון אימתי :
 (יב) ובגבלא יתבו ונגסינא מן לקדמיון וגיני עשו מריכוונן
 ושיצאוונן מן קדמיהון ויתבו באתרוהון היכמא דעבר ישדאל
 לארבע דותגיה דיתב יי לחון : (יג) כדון קומו ועקרין לכוון ית נחל
 שרנויא ועברנא ית נחל שרנויא : (יד) וימנא דחליכנא מן דקס געא
 עד דעברנו ית נחל שרנויא תתיון ותמני שנין עד דסוף קל
 דנא גברי מניחי קרבא מנו משריתא היכמא דקיום יי לחון :
 (טו) ואוף מחא מן קדם יי אתגריית דרין למשציהון מנו משריתא
 עד די פסקו : (טז) ותנה פד פסקו כד גברי מניחי קרב עברי
 בימרא לממת מנו משריתא : (יז) ומליל יי עמי למימר : (יח) אתון
 עקרין ויקא רין ית תחום מואב ית לחיות : (יט) ותתקרבון לקביל
 בני עמון לא תצור עליהון ולא תתגרי בהון לסדרי קרב ארום לא
 אתון לכוון מאדע בני עמון ירתא ארום לכניו דלוש מטול וקנותיה
 דאבדקם יתבא ירתא : (כ) ארע גיבא מתחשבא לחוד ריא
 גבריא יתיבן קה מן לקדמיון נעמנאי קבו לחון וימתי : (כא) עמא
 רבא נתסינא חי כנגבריא ושיציון מימרא דיי מן קדמיהון
 ותריכוונן ויתבו באתרוהון : (כב) קמא דעבר לכניו דעשו דתתבין
 בשעיר דשיצי ית חוראי מן קדמיהון ותריכוונן ויתבו באתרוהון
 עד ויקא דרין : (כג) וישאר פלישת כנענאי דתו שרון כנענאי
 דרפיע עד עזה קפוטקא דנפקו מן קפוטקאא שיצאוונן ויתבו

באתרוהון
 יונתן
 חמיס מוכריס . רגיתון כ"ל וימין כמיס און לסון ריטון וכניה : (כו) והמתון לפתמני
 רפיעין יי הס המתולט . כסיתון כניכון ונמיתון בעישיפיון וכו' כן כוח כסמי מליח את
 כמיס ואומרים להם חללו לכם כו' למחר יהיו זולמים מכם וכו' וק"ל : (כז) ורגיתון לסון עמי
 זעיר ויבחרו : (ל) יגיה לסון מלחמה וכן לעיל סמות י"ד פסוק ה' ילחם לכם וגו'
 (לח) דמיתח חויית קין מליין חרס דקטול כ"ל ויזיק מדובר ואשר דתת חשר נשאר
 סמית ואשר דתת למחר היה ואשר נשאר נס כן למחר היה דמינו סרקוס פולחיס חרס
 וזוכתא וק"ל : (מ) ותיסין חרועיתת מ' וזכה או עוקת את החרס והיה ל' חולי מלכון
 פ' כדאשו וק"ל : (ו) סיבורת תובין כד חי מ' ללשונין ביטול עובדי כוכבים וכדאית
 מ' און חמירין חור רב כל מהכל כמות שהיא חי חין בו חמסן ביטולי עובדי כוכבים
 וק"ל : (ז) סופיק לריכוון מ' כדאיתח בילקוט סימן תת"ג ידע לכתב מחו היה ידע
 הזכר כללכון ערך כנרסתן כו' : (ח) ומכרן תרגולת תרגוס של פטיון גבר כמו שכתבנו
 לעיל פרסת חמסי וכמ"ס : (יח) כנגברא מ' כמו גברית ילויי הענק תרגוס בני גברית
 כו' מדבר ל' וכן נרססו ו : דאחמחו בטיובני מ' הס סמחא כמובל ולא נשאר בהם
 רק עוג דעליו חמר קהל ויבא הכליט סמלט מן המטול מחמט אלל שחר רמחים נחמו
 סס וקסס דמחטו לדבריו סמפחיס נחמו כמטול וכו' רופחיס בעמחוס קריעס .
 (יג) נחל שרנויא מ' מין סמחיס הס סנהל מנדיל כדאיתח כמנחא מ' כל סנה בני וללו

באתריון : (כ) אודקפו טולו ועברו ית נחלי ארנונא תמן די
 מסרית ביריכוני ית סיוחן מלכא דחשבון ואמורא נח ארעיה
 שרי לתרבותיה ותתגרי למסרדא לקביליה סרדי קרבא : (כ) וימא
 דין שרית לטיט וועקד ונתקדך על אנפי כל עממא דתחות
 כל שמא דישמעון שמע וכוונדך דוד קמון שמשא וסרתא
 אמטולתך ופסקון מן למיטר שרתא כמיסת וימא ופלגא נקמו
 במדוריהו עד לאנחת קרבא בסיוחן וועון ויריתון מן קדמך :
 (כ) ושרדית אנדריו מנהרדעא דסמיד למדבר קדמות לנת סיוחן
 מלכא דאמורא פתגמי שלם למיטר : (כ) אעבר פארעד באורחא
 דהיא אורח כבישא אויל לא אספי לתנוקתך לימינא ולשמאלא :
 (כ) עבור פד חי בכספא תזבין לי ואיכול ומוי בכספא תמן לי
 ואישמי לחוד אעבר בלחוריי : (כ) היכמא דעבר לי בני דעשו
 דיתבין בגבלא ומואבא דיתבין בלחית עד ומן דאעבר ית
 יודנא לארעא דיי אלהא ותיב לנא : (ל) ולא צבא סיוחן מלכא
 דחשבון לאעברונקא בגו תחומיה ארום אקשי יי אלהך ית צרא
 דרוחיה ואיתקף ית לביה מן בגלל למסרתיה בידך פימא
 קדן : (לא) ואמר יי לי חמי באורכות שמשא וסרתא דשרית
 למסר בידך ית סיוחן ונת ארעיה שרי לתרבותיה למרות ית
 ארעיה : (לב) ונפק סיוחן לקדמותנא הוא וקד עמיה לאתקא
 קרבא לתיב : (ל) ומסר תיה יי אלהא קדמנא ומחנא יתיה ונת
 בניו ית כל עמיה : (ל) וכבשנא ית כל קרווי בעידנא הוא
 ונמקנא ית כל קרווי גוברא ונשיא ונפלא לא אשארנא
 משנב : (ל) לחוד בעירי בונא לנא גערי קרניא דכבשנא :
 (ל) מעווער דעל גיף נחלא דארנונא וקרמא דמזפניא כמציעות
 נחלא עד גלעד לא ונת קרמא דתקופת מננא ית כלחון מסר
 יי אלהא קדמנא : (ל) לחוד לארע בני עמון לא קרבתא כל
 אמר נחלי יבקא וקריוו סוורא ככל מה דפקיד יי אלהא :
 (ל) ואתפניא וסלקנא אורח מתנן ונפק עוג מלכא דמתנן
 לקדמותנא הוא וקד עמיה לאתקא קרבא לארעית : (ל) ואמר
 יי לי לא תחל מניה ארום בידך מסרית יתיה ונת כל עמיה
 ונת ארעיה ותעבר ליה היכמא בעברת לסיוחן מלכא דאמורא
 דתיב בחשבון : (ל) ומסר יי אלהא בידנא אוף ית עוג מלכא
 דמתנן ונת כל עמיה ומחיתו עד ולא אשעיר ליה משויב :
 (ל) וכבשנן ית כל קרוויהו בעידנא תהא לא תוות קרמא ולא
 גסיבנא מתחון שתינן קרווין כל תחום פלך שרנונא מלכותא דעון
 במתנן : (ל) כל אילין קרווין סקרא מקפן שריו דמין אחידן
 במרעין ונגרוו בר מקרוו פצתא סגי לחדא : (ל) ונמקנא ית
 קרוויהו תיקמא דעבדנא לסיוחן מלכא דחשבון חכדון נמקנא ית
 כל קרווי גוברא ונשיא ונפלא : (ל) וכל בעירי גערו קרניא בונא
 לנא : (ל) ונסיבנא בעידנא תהא ית ארעא מן רשות תרין מלכי
 אמורא דבעברא דיוודנא מנחלי ארנונא עד סוורא דחרמון :
 (ל) צידנא תמן קבו לחרמון סוורא דמסרי פירו ונאמורא קבו
 ליה סוור תלנא ולא פסיק מניה תלנא לא בקימא ונא בסיתווא :
 (ל) כל קרווי מישרא וכל נקעד וכל מתנן עד סלנוקיא וארעית
 קרווי ממלכותא דעון במתנן : (ל) ארום לחוד עוג מלכא דמתנן
 אשתי ממותר גוברא דאשתיצו כטובענא הא שיוויה שוויא

דפרנא הא חיא יתיבא בבית ארבינו כרבת בני עמון תשע אמין
 אורבא וארבע אמין פותיה באמתא דגרמיה : (כ) ונת ארעא
 קרא ויתנא בעידנא תהא מעווער ועד פיר גתלא ופלגות סוורא
 דגלעד וקריוו יתבית לשבט ראובן ולשבט גד : (כ) ושאר גלעד
 וכל מתנן מלכותיה דעון יתבית לחצי שבט מנשה כל תחום בית
 פלך שרנונא וכל מתנן תהא מחקרי ארע גוברא : (כ) ונאיד פד
 מנשה נסיב ית כל תחום פלך שרנונא עד תחום קרווי ואנטיקרוס
 וקרא ותחון על שמיה ית מתנן פפרני יאיד עד וימא תרין :
 (כ) ולמכיר יתבית ית גלעד : (כ) ולשבט ראובן ולשבט גד
 יתבית מן גלעד ועד נחלי ארנונא מציעות נחלא ותחומיה ועד
 יתבית דנחלא תחומא דבני עמון : (כ) ומישרא ויודנא ותחום
 מנסיסר ועד וימא דמישרא וקרמא סבריה דסימא ליקמא דמלחא
 תחום שפכות מנא מרמחא מדינחא : (כ) ופקידות יתבון לשבט
 ראובן ולשבט גד ופלגות שבט מנשה בעידנא תהא למיטר יי
 אלהכון ותיב לבון ית ארעא קרא למדתה מעווער פערבין קדם
 אחוכון בני ישראל כל מעווער חילא : (כ) לחוד נשיכון ספליכון
 ובעיריכון ובענא ארום בעיר סגי לבון ותבון פקרויכוני די
 יתבית לבון : (כ) עד ומן דגניח יי לאחוכון כוונתון ויריתון אוף
 חינון ית ארעא דיי אלהכון ותיב לבון ותתבון גבר לירודתיה
 דיתבית לבון : (כ) ונת וישע פקודית בעידנא תהא למיטר
 עינד מתיון ית כל בעבר יי אלהך לתרין מלכיא האליוו חכדון
 געביר יי לכל מלכותא דאנת עבר לתמן : (כ) לא תידחלו
 מרעון ארום מימרא דיי אלהכון מניה לבון :

פרישת ואתחנן

(כ) ואתחנן ובעית רחמין מן קדם יי בעידנא תהא למיטר :
 (כ) כבעו ברחמין מן קדמך יי אלהים אנת שריתא
 לאתחנא ית עבדך ית רבותך ונת גבורת ידך תקופתא דאת הוא
 אלהא ולא אית פד מנך דשכינתך שרוא בשמא מלעילא ושלש
 בארעא לא דעביר בעובדך ונגבדך : (כ) אעבר דדון ואחמי
 ית ארעא סבתא דבעברתא דיוודנא סוורא שבא דגו דביה מתפניא
 קרמא דירושלם וסוור ליבגו דביה עתיד למישרי שכינתא :
 (כ) ורגו יי עלי בגללכון ולא קביל צלותי ואמר יי לי סגי לך לא
 תוסף למללא קדמי טוב כפתנמא תרין : (כ) פוק לריש דממא
 ונקף עינד למערבא ולצפונא ולדרומא ולמדינתא וחמי בעינד
 ארום לא תעבר ית יודנא תרין : (כ) ופקיד ית וישע ותקפודו
 ואלימותו ארום הוא געבר קדם עמא תרין והוא יחסין ותחון ית
 ארעא דאנת חמי : (כ) ושריוו כחילתא בכיון על חובינן
 דאורנונו לפלחי מענות פעור :

יונתן

די
 חמת טוב כדמיס"ו וכן תרגום חוקים בחמת פלך וכל זה ולא מיחא מדמיס בחמת
 חים חסר חים האמר וסם כן חמי ריבית חלח חמת חלך חיה טוב חלך חסון :
 (כד) ולא חית בר מן מ"י חלון וולתן ויס גוריס כדמיס דלית ומכרס ר"ל כדמיס
 מ"י חלון ויכל להחיל לך חלומה כי חין לו ב"ה משל לו דמיון : (כט) בחילתא ככיון

על חובין דאורנונו לכלחי טעות פטור ממ"י ויחמו גיח כביס על טעויהס סמוגו
 לכטל פטור כי תרגום על ויחמו וסרו ותרנוס של גיח חיה חילתא כסדר זה כסמוק
 כעבר חידון גיח וכן כהרס מקומות וק"ל : (ח) בגלל דמיוח כח"ל כ"ל ויחמו
 דמיוח

דיי אלקבון קיימין כולבון יומא דין : (ח) חמון דאליפית יתבון
 קיימין ודיינן חיקמא דפקדני יי אלהים למעבד חיקמא בגו ארעא
 דאתון גאלון לתמן למירתה : (י) ותגמרון ותעבדון ות אורייתא
 ארום היא חכמתכון וסוכלתנותכון למחמי עממיא דישמעון ות
 כל קיימא האלון ויימרון לחוד עם חמים וסוכלתון עמא רבא דרין :
 (א) ארום וידא אומא רבא ראית ליה אלקא קריב לנתיה בשום
 מימרא ביי אלקו אורייתון דעממיא נטלון דחלתהון על כתפיהון
 ובמין קריבין דהון ודיינן דחיקון מטול דלא שמיעין באורייתון ברם
 מימרא ביי יתיר עד כורסיה רם ומנטל ושמע צלותנא בכל עירן
 דאנן מצלין קמיה ועבדי בעותון : (ב) והידא אומא רבא דיליה
 קיימין ודיינן תריצין בכל אורייתא דרא דאנא סדר קדמיכון יומא
 דין : (ג) לחוד אסתמרו לכון ושרו נפשתיכון לחדא דלקא
 תתגשון ות פתמיא דחמתון בסני בעיניכון ודלקא יעדון מן
 לבכון כל יומי חייכון ותלופונן לבניכון ולבני בניכון : (ד) ותדבון
 גרמיכון במעסקכון בה די קיימא דקמתון קדם יי אלקבון בחורב
 כומן דאמר יי לי כגוש קדמי ות עמא ואשמעינן ות פתמי
 דילפון למחל מן קדמי כד יומא דהינן קיימין על ארעא ות
 בגיהון יאליפון : (ה) וקריבתון וקמתון בשפולי טרא ושוורא
 דליק באישתא ושלחוביה ממי עד צית שמעא חשוכא עננא ואמיטתא :
 (ו) ומליל יי עמכון בטורא מנו אישתא קל דבירא אתון שמעון
 מן מו לא חמיתון אלקו קל ממלל : (ז) ותני לכון ות קמיה דפקיד
 יתכון למעבד עישרתי דבוריא וכתבינן על לחי סמפירינן :
 (ח) ותני פקיד יי בעיננא תהיא למילפא יתכון קיימין ודיינן
 למעבדכון יתרוו בארעא דאתון עברין לתמן למירתה : (ט) ותסתמרון
 לחדא לנפשתיכון ארום לא חמיתון כל דמו ביומא דמליל יי
 עמכון בחורב מנו אישתא : (י) הון ודיינן דלא תחבלון עובדיכון
 ותעבדון לכון צלם דמו דכל שעו דמו דדכר או דנוקבא :
 (יא) דמו דכל בעינא די בארעא דמו דכל צפר נפא דפרחא
 באור רקיע שמעא : (יב) דמו דכל ריחשא דבארעא דמו כל נוגי
 דבנימא מלרע לארעא : (יג) ודלקא תתלון עיניכון לצית שמעא
 ותחמון ות שמשא ות וירא ות רישי כוכביא כל חילי שמעא
 ותשעון ותסגרון דהון ותפלחינן דפליג יי אלקבון דהון דעתהון
 דכל עממיא דתחות כל שמעא : (יד) ותכון נסיב מימרא ביי
 לחלקיה ואנפיק יתכון מגיד פרזלא ממערים מטול דמחיו ליה לעם
 אחסנא קיימא דרין : (טו) ומן קדם יי הנה רגו עלי עד פתגמיכון
 דאתרעמתון על מנא נקם דלא אעיבר ות יורדנא ודלא איעול
 לארעא ביי אלקבון ותיב לכון אחסנא : (טז) ארום אנא שכיב בארעא
 דרא לית אנא עבר ות ירדנא ואתון עברין ומירתון ות ארעא שבקתא
 דרא : (יז) אסתמרו לכון דלקא תתגשון ות קיימא ביי אלקבון
 דגיר עמכון ותעבדון לכון צלם דמות כולא דפקדינכון יי אלקבון
 דלא למעבד : (יח) ארום יי אלקבון מימרא אישא אככה אישא

יונתן

ותחמון ותעלון וכו' למטן חמון ונאסם וכו' : (א) חורסיכון דעמיס וכו' דמלחיקון על
 חמיתון כו' ודיינן דחיקין פ' דרד טובדי כובלים טעסקים ויהתם על כתפיהם הרי קרובים
 וחפפ' הם דחוקים מטובדיהם חמי טעוים להם ולת יאמנו וכל זה ברבה חת מולח
 ע"ג קרובים וחוקים ע"ג טעם לו ע"ג ותמירו חלו טווד ותמלל לפניה
 ודיינן טווד חומו הרי הוא קרובם וחוקיהם והק"ה רחוק וקרוב : (ב) ודיינן תריצין
 פ' ישרים כי חתום לב ויבאר מרגום בקיטע ליבא ובתריצותא : (ג) תמסון פ'
 תמסו כמו נאמי טווד . יעידון מרגום על יסורו לעממים ועיין למיל מרשא בחקמי :
 (ד) ותדבון גרמיכון וכו' קרי כדחיתא טרק מי סמתו חמר רוב"ל מנין לבעל קרי
 שחסור כחומר שחמור והודעתם לבען וסמין ליה ויה אשר עמדת לפני ה' מה להלן
 בעלי קריון חסורים חף כחן כעלי קריון חסורים : (ה) נפא דכרשא כ"ל והוא
 מלפין האמת שורב פרח פרח נדפא : (ו) ויה יומי כוכביא הם האולות וגלגליהם :

הוא אלקא קמא ומתפרע בקנאה : (כ) ארום תלרון בנין ובני
 בנין ותתעסקון בארעא ותחבלון עובדיכון מעבדון לכון צלם
 דמות כולא ותעבדון דביש קדם יי אלקבון לארננא קדמי :
 (כא) אסתדית בכון יומא דין סתרון קיימין ות שמעא ות ארעא
 ארום מיבד תוכדון בסרדוביא מעבדי ארעא דאתון עברין ות יורדנא
 תמן למירתה לא תורכון יומין עלה ארום מישפציא תשתיצון :
 (כב) ויבבר יי יתכון ביני עממיא ותשתותרון בעם קליל ביני עממיא
 דיבבר יי יתכון תמן בגלותא : (כג) ותיתעוקון למפלח תמן לפלחי
 טענותא עובד איריהון דבני נשא מן קיסא ואבנא דלא חמין ולא
 שמיעין ולא אכלין ולא מריחין : (כד) ותתבעון מתמן למיתב
 לדחלתא ביי אלקבון ותשכחון כחמין ארום תבעון מן קדמי בכל
 לבכון ובכל נפשכון : (כה) בד תיעוק לכון וירעון לכון כל
 פתגמיא האלון בסוף יומיא ותתובון עד דחלתא ביי אלקבון
 ותקבלון למימריה : (כז) ארום אלקא רחמנא יי אלקבון לא
 ישבקובון ולא יחבלכון ולא יתנשי ות קיימא דאבהתיכון דקם
 לחון : (כח) ארום שניל דרון לדרוא דמן יומי שיריציא דהון
 דקדמד למן יומא דברא יי אדם על ארעא ולמסופי שמעא ועד
 סופי שמעא תהוא היך פתגמא רבא דרין או תאשפתע דבנותיה :
 (כט) האפשר דשמע עמא קל מימרא די אלקא קים דמטיל מנו
 אישא חיקמא דשמעתון אתון נאתקיים : (ל) או היך ניסא דעבד
 יי לאתגלאה למיפרשא ליה אומא בפירעא מנו עם אחר דיניסין
 באתון ובתמיהון ובסדר דינחגי קרבין ובאדרע מרמס ובחונגי
 ברבין די ככל מה בעבד לכון יי אלקבון במצרים ועיניכון חמין :
 (לא) אנת אתחמיתא ות פרישתא האלון מטול למדע ארום יי הוא
 אלקא לית תוב בר מגיה : (לב) מישמי מרומא אשמעינכון ות קל
 מימריה למכסנא יתכון באולפניה ועלוי ארעא אחמינכון ות
 אישתיה רבתא ופתגמוי שמענתון מנו אישתא : (לג) וחוקך דרחים
 ות אבהתיכון אברהם ויצחק ואתרעי בכניו דיעקב בחרין ואפקינכון
 באפי רועותיה בחיליה רב ממצרים : (לד) לתרבא עממין דרברין
 ותקפין מנכון מן קרמיכון לאעלוותכון לממן לכון ות ארעהון
 אחסנא ביומא דרין : (לה) ותגדעון יומא דין ותתובון על לבכון
 ארום יי אלהים דשכינתיה שריא בשמנא מלעלא ושליט על ארעא
 מלרע לית חרון בר מגיה : (לו) ותגמרון ות קיימין ות פקודי
 דאנא מפקיד לכון יומא דין דיישיב לכון ולבניכון בתריכון ומן
 בגלל דתיגדון יומא דין על ארעא ביי אלקבון ותיב לכון כל
 יומיא : (לז) הא כון אפרש משה תלת קריון בעברא דירדנא
 מדנח שמשא : (לח) למערוק לתמן קטולא דיקטול ות חכריה ולא
 אתגטון והוא לא שגני ליה מאתמלי ומדקדמיה ויערוק לחדא
 מקרנתיא האלון ויתקיים : (לט) ות כותירין במדברא בארע מישרא
 לשיבט ראובן ות דמתא בגלעד לשיבט גד ות דברא במתנן
 לשיבט מנשה : (מ) ורא אחוניית אורייתא די סדר משה קדם בני
 ישראל

(כא) ותתעסקון בארעא הוא תרגום דונוסנתס ל' יסן עתיקא וכן עמיק יומין :
 (כב) בסרדוביא פירוש בחסיות : (כג) ותיתעוקין הוא לטן לרה וכלן פירוש טובדי
 גלגלים יצרו חתום עד סמתון לרה תריו פוכרסיס למלכת : עובד חיונין מטסה ודייס
 (כד) ומכיו הכריה מקושות במסנה כיום חידו כמו דיו) והוא סטוט וטורגל : (לה) בעיתת
 פירוש בגלל כי לא יומא וכו' על גורל סדוקים מ"י על פלחא דזיקית ויש חסרטיס
 מלפון האלה כי להצילן מדרך רע הדגומו ותתפני מן חורש יוסת : (לו) מיוסחח החלין
 פירוש יוסת ונפלות חלו : (לז) למכנל לטן תוכחה יוסת כי מרגום של וטוב
 תוכחות ודסביק מכתובת וכן חסרי הכר אשר מיסרטי יח"י עכ לגרדח דמכסנייה
 יה וכו' : ירושלמי חידוה הם סני חלוה די חל וכו' וכו' דוק פוטמן . למיעל למכסר ליה
 חותם מנו חותם חומר חמי סייתר כון לגרום וסבר ליה ומלחמי מברר ליה והוא לטן
 חמש וביקור כמו לנקר כביכיל מ"י לגרדח כביכלל : (מ) דמיערון לטן חתסח ומריכות :
 יומן

ישראל: (ס) אלון שהיונותא וקומא ודינא דמליל משה עם בני ישראל בזמן מפקדון ממצרים: (סא) ותגנו משה בעברא ד'ורדנא בהליתא לקביל בית פעור בארע סיוחן מלכא דאמוקאי דיתוב בחושבנא דמחא משה ובני ישראל במפקדון ממצרים: (סב) וידיתו את ארעיה ונת ארעא דעוג מלכא דמתגו תרוו מלכי אמוראא דבעיקרא ד'ורדנא מדנח שמישא: (סג) מערער דעל גוף נחלי ארנון ועד טורא דסיוחן הוא טור פלגא: (סד) וכל מישרא עיקרא ד'ורדנא מדנחא ועד ימא דמישרא תחת משפד מרמתא:

ה (א) וקרא משה לכל ישראל ואמר להון שמעו ישראל את קומא ונת דינא דאנא כמליל קדמיכון וקמא דין ותלפון ותחון ותנישונו למעבדדון: (ב) יי אלנהא גור עמנא קים בחורב: (ג) לא עם אבהתנא גור יי נת קומא דרוו אלנה עמנא אנחנא אלון הכא וקמא דין כולנא חיוו (קומיו): (ד) ממלל קביל ממלל מליל יי עמכון בסנורא מגו אישתא: (ה) אנא חיות קאים בין מימרא דיי ובעיכון בעידנא נחיא למתנא לכון נת פתנא דיי ארום דחלתון מן קדם קד מימרא דיי המשמע מגו אישתא ולא סליקתון בטורא פד אפר: (ו) עמי בני ישראל אנא הוא יי אלנהו די פרקית ואפרקית יתכון פריקון מן ארעא דמצראי מבית שעבר עבריא: (ז) עמי בני ישראל לא יתוו לכון אלהא אחרון פד מיני: (ח) ולא תעבדון לכון צלם וכל דמו דבשמניא מלעיל ודי בארעא מלרע ודי במנא מלרע לארעא: (ט) לא תסגדון להון ולא תפלחון קדמיהון ארום אנא הוא יי אלנהו אלה קנאן ופודען ומתפרע בקנאה מדפר חובי אבהו רשיען על בניו מרדיו על דר תליתאי ועל דר רביעאי לסנאי פד משלמין בניא למחשי בחר אבהתחון: (י) ונשיר חסד ושיבו לאפי דרוו דנחמי צדיקא ונדשירי פקודי ואורויתי: (יא) עמי בני ישראל לא ישמעע חד מנכון בשום מימריה דיי אלנהו על מגו ארום לא מזכי יי ביום דינא הכא ית כל מאן דמשתבע בשמיה על מגו: (יב) עמי בני ישראל הו גשיוו ית ימא דשבתא למקדשא ותיה חי קמא דפקוד יתכון יי אלנהו: (יג) שתא יומיו תפלחון ותעבדון כל עבידתכון: (יד) וימא שביעאה שב וניח קדם יי אלנהו לא תעבדון כל עבידתא אחרו ובעיכון ובעבדכון ובעבדכון ובעבדכון ותורכוון ותסריכוון וכל בעירכוון ותורכוון די בערכוון מן בגלל דינחון עבדכון ונאמתחיוון כנותכון: (טו) ותחון דכירין ארום משעבדו מויתון בארעא דמצרים ופרק ואפיק יי אלנהו יתכון מתמן בידא מקפא ובידע מרמס בניו מן פקד יי אלנהו למעבד ית ימא דשבתא: (טז) עמי בני ישראל הו וחרין גבר באקרא דאביו ובאקרא דאימיה חיכמא דפקידון יי אלנהו מן בגלל ד'ורכוון יימיוון ומן בגלל דנישיב לכון על ארעא דיי אלנהו יתוב לכון: (יז) עמי בני ישראל לא תחון קטולין לא חברין ולא שותפיין עם קטולין ולא יתחמי בכנישתחון ד'ישראל עם קטולין דלא יקומון בגיכוון מן בתריכוון וילפון להון הינון למחיו עם קטולין ארום בחובי קטוליא חרפא נפיק על עלמא. עמי בני ישראל לא תחון גידוין לא חברין ולא שותפיין עם גידוין ולא יתחמי בכנישתחון ד'ישראל עם גידוין דלא יקומון בגיכוון מן בתריכוון וילפון להון הינון למחיו עם

יונתן

יומא דין ס תגיכס יומיו ולינו ככוו רק יתכן לגרום יומיוון וק"ל: (מ) ותגנו משה סדר ומחא לסס: ירושלמי (מב) בתקו כלל מרגס כל וחס כפתס וקין בתכוף וברכ מוחר בת"י ובת"ל נחלא: (מח) דמסרי פירוי מבוחר לטיל: (כ) למחיה פירוש לשעת ללמוד: (ז) לא יכו לבין חלכס חוחרין וכו' לא תעבוון לכוון אלס: כלן וכן בדברס כרסמוות מוסר דמסרגס מסוק כל יסיה לך וסמוק לא תמסס לך כסל ונרס כומוו הוס לכורס סיסוס דימור חסד וגם כססוק שסת וגו' מסכר כמו כן סט (ח"ה)

גידוין ארום בחובי גידויה מוחא נפיק על עלמא. עמי בני ישראל לא תחון נגביו לא חברין ולא שותפיין עם נגביו ולא יתחמי בכנישתחון ד'ישראל עם נגביו ארום בחובי נגבויא כפנא נפיק על עלמא. עמי בני ישראל לא תחון מסתרוין סתרו דשיקרא לא חברין ולא שותפיין עם מסתרוין סתרו דשיקרא ולא יתחמי בכנישתחון ד'ישראל עם מסתרוין סתרו דשיקרא ארום בחובי מסתרוין שיקרא ענגיון סקיון ומסרא לא נחית וכצורתא אתי על עלמא: (יח) עמי בני ישראל לא תחון חמודין לא חברין ולא שותפיין עם חמודין ולא יתחמי בכנישתחון ד'ישראל עם חמודין דלא יקומון בגיכוון מן בתריכוון וילפון להון אינון למחיו עם חמודין ולא ירונו חד מנכון ית אנתתיה דחבריה ולא ירונו חד מנכון ית ביהיה דחבריה ולא חקליה ולא עבדיה ולא אמתיה ולא תורה ולא חסריה ולא כל מאן דאת לחבריה ארום בחובי חמודיא מלכותא מתנריא בגכסיהון דבני נשא למסב ותחון ונליתא אתיא עד עלמא: (יט) ית פתנמא האלון מליל יי עם כל קתלכון בסנורא מגו אישתא עננא ואמישטא קל רב דלא פסיק ונתה קל דביקרא מתפתיב על תרוו לוחי טרמירין ויתביגון לי: (כ) ונתה בניו דשמעתון ית קל דברא מגו חשוכא וסנורא דליק באישתא וקריתתון לנתי כל רישי שבטכוון וחימיכוון: (כא) ונאמתחון הא אחמי ותחון מימרא דיי אלנהו ית שביבת יקרניה ונת רבות תושבתחיה וית קל מימריה ששמענא מגו אישתא וקמא דרוו חמינא ארום ממליל יי עם פד נש דרום קדישא ביה ומתקיים: (כב) וברון למא נמות ארום תיכליא אישתא רבתא דרוו אין מוסיפין אנחנא למשמע ית קל מימרא דיי אלנהו טוב ומייתין אנחנא: (כג) ארום הי דין כל פד בישרא דשמע קל מימרא דאלהא קים ממליל מגו אישתא כנותנא ואתקיים: (כד) קרוב את ותשמע ית כל מה דיימיר יי אלנהו ונת תמליד עמנא ית כל מה דמליל יי אלנהו לך ונקבל ונעבד: (כה) ושמע קדם יי ית קל פתנמיכוון במללוותכון עמי נאמר יי לי שמיע קדמי ית כל פתנמי עמא דרוו דמלילו עמד אושיבו כל מה די מלילו: (כו) וואי ריהו יצרא דלבוון שלים ברענת דין להון דמדחל מן קדמי למנטור ית כל פקודי כל יומיא מן בגלל דיושיב להון ולכניהון לעלם: (כז) איזיל אימר להון שרי לכון לאורווגא עם נשיכוון דאתפרשתון דגן תלתא יומיו: (כח) ונתת פרש מן אנתתך מטול דכסדי דלעיל אנת קאי לגבי ונאמליל עמד ית תפקדיא וקומא ודיעניא דתלפון ותחון ונעבדון בארעא דאנא יתוב להון למירתה: (כט) וברון טרוו למעבד חיכמא דפקיד יי אלנהו יתכון לא תסטון לימינא ולשמאלא: (ל) בכל ארשא דפקיד יי אלנהו יתכון תתכון מן בגלל דתחון ויושב לכון ותורכוון יומיו בארעא דתירתון:

י (א) ודא אחונות תפקידתא קומא ודינא דפקיר יי אלנהו למידפא יתכון למעבד בארעא דאתון עברין לתמן למירתה: (ב) מן בגלל דתדחל קדם יי אלנהו למנטר כל קימויה ופיקודויה דאנא מפקיד לך אנת וברך וברך בךך כל יומי חייך ומן בגלל ד'ורכוון יומך: (ג) ותקבל ישראל ותנטור למעבד מטול דיושב לך ותסגן לחרא חיכמא דמליל יי אלהא דאבהתך לך ארע דפירתא שמנין

מסוקס: (ט) באיקרא פירוש ביקר כמו ביקרס ועל מסקל כוה ירי ואילי ק"ל: (ז) לא תחון קטילין לא חברין ולא שותפיין דמורה נלמי מקודת קרי ביה לא תמיוס מוטל יוצא מסוקס כססת"י פתוחה. וכן לא תנגו וכן בולטון. ארום בחובי קטוליוס סרבא נכק מדה כפד מדה כבולס וכל זה מבוחר במרסס ויסתמי יתו: (כח) הא לחמי יתכנ"כ"ל ורוק כמייס: (כז) סרי לבון לאורווגא סרי חיסה כססת סבת חין חסל חלל חסס סוסווי ביקרד ללסס וכן סרי"י מייא לא קרסתי ללסתי חלל בוימי וכו' יי

דני אלהך יתיב דך לא תיחוס עינד עליהון ולא תפלה ית מעותהון ארום לתוקלא הגון לך: (י) דלקא תימר בלבך פניאין עממיא האלו מני חכרין אית לי יוכלא לתרוכתהון: (י) לא תיבדחון מנתון חוון דכירין ית גבורן דעבר יי אלהך לפרעה ויכל מצראי: (י) ניסין ברברין בחמתון בעיניכון אמיא ותמתיא וגבורת דא תקיפתא ונצחנות ארבע מרמקא בדאפקכון יי אלהכון פריקון חכרין יעביד יי אלהכון לכל עממיא דאנת דחיל מן קדמיהון: (כ) ולחוד ית מרת אורעייתא מרקיאי יגרי יי אלהכון בכון עד דחוכדון מה דמשותרתון ומה דמישקרין מן קדמיכון: (כ) לא תיבדחון מן קדמיהון ארום שכינת יי אלהכון פניכון אלהא רבא ודחילא: (כ) ויגלי יי אלהכון ית עממיא האלו מן קדמיכון קליל לא תיכול לשיציתיהון בפריע דלקא יסגי עליכון חנות ברא כד יתון למיכול גושמיהון: (כ) וימסרין יי אלהכון קדמיכון ויערבינן עירבוב רב עד דישמיצון: (כ) וימסור מלכיהון בידכון ותבדחון ית שומהון מדוכרנא תחות כל שמיא לא יתעמד אינש קדמיכון עד דיתשיצי יתהון: (כ) צלמי מענתהון תוקדון בגורא לא תחמרון כספא ודחבא בעיהון ותסבון לכון דלקא תיתקלון בהון ארום מרחק קדם יי אלהכון הוא: (כ) ולא תעזון ריחוקי מענתא ותשמישהא לקדמיכון דלא תהוון שמיתין פותהון שיקצא תשקצינן תך סאיב שיקצא וירחקא תרחקון מטול דשמתין הינן:

ח (א) כל תפקידתא דאנא כפוקדון וימא דין תמרין למעבר מן בגלל דתחיון ותיסגון ותעלון ויתרתון ית ארעא דקיים יי אלהבתכון: (א) ותהוון דכירין ית כל ארעא דדברכון יי אלהכון דגן ארבעין שניו במדברא מן בגלל דסנופכון ומן בגלל דנסיכון למינדע הנשרין אתון פקודי אין לא: (א) ועניד ואכפנד ואיכלד ית מנא דלא יבעתון ולא ידעון אבתד מן בגלל להודיעתד ארום לא על לחמא בלחודי חיי בר נשא ארום על כל מה דאתקבר על מימרא דיי חיי בר נשא: (א) כסותכון לא בלת מעילו גושמיכון וירגליכון לא תליבן מיתחין דגן ארבעין שניו: (א) ותנדעון עם בעיני דיקבון ארום הימא דמסקר גבר ית בריה יי אלהך מסקר יתכון: (א) ותנמורון ית פקודיאי דיי אלהכון למתד בארמון דמקנן קדמו ולמדלל יתיה: (א) ארום יי אלהכון מעיל יתכון לארעא משבחה בפידתא ארעא דנגרא נחלון דמיין צלילין מבושי עינוון חלון ותחומין דלא מיפישין נפקון בדקען ובשטרין: (א) ארעא דמרביתא חנישין ושערין ומבבלא גופין דמנהון נפיק חמר חל וסרף ומרביתא חנין ורוקנין ארבע דמן ויתקא עבדן משה ומן תוקדייתא עבדן דבש: (א) ארעא דלא בחוסרנא תיכלון בה לחמא לא תחסר כל מדעם בה ארעא די תמימא גורין גובו ברין די כפרנא ותלמדתא שאלון שאילון מסימן כנהשא: (א) ותהוון וחירין בומן דאתון אכלין ושקעין חוין מורין ומכרין קדם יי אלהכון על כל פירי ארעא משבחה דיהב לכון: (א) אסתמרון לכון דלקא תתגשון ית דחלתא דיי אלהכון מן בגלל דלא למגשר פקודי דנינו וקנימין דאנא מפקיר לכון וימא דין: (א) דלקא תיכדון ותשבעון נבתין שפירין תיבנן ויתיתבון: (א) ותורכין ועגיבון יסגון ובכסא ודחבא יסגי לכון

יובתן

עברתון

כך קמח דמטעית אמר רב חמי לרב חסון עההם מתני לה און מכלא מתני לה מרכיב חרין חסר חנניה ברזל אל תקדי חנניה חלה בניה סהס מ"ס: בירין כסול וכן מירושלמי כון ופי' חוקים וכו' חסור: (א) חלון וכסנין וכי' מורין ומכרין כ"ל וק"ל: על כל פירי ארעא דלא סידר וכלה גבי סארן ומלו וכו' חלה דקמי חסירותים וכו' על סארן הטובה: (א) חסור עטרת פירו' על צור חלמים ומכיס לטון און חוק: (א) דחייב לטון מכלא מירוש סטון לך טבה דק"ל חמי כס וכלא לל גבורים

ובני מירוש חסור וכלא ועלוי סה ולדות: (כ) מריקס יגרי בהון מירוש חסות וכסיות כללון הגמול דסבת פיק סמנה סוליס עמן דערוס חויל וכן נוסכת ע"ו לערוק חויל לית ליה חסותא כחיה סמנה סוליס עמן דערוס חויל וכן דמשתרין כמו דשתארן וכחיה סמנה סוליס עמן דערוס חויל וכן סטול לטון נון: (ח) דמיון כ"ל מירוש סמיו: (ט) דמסקר פי' סמורין ומכיס ומלמד כנו: (י) חסור דערת כו' כן יתכן לגרוס וכן לקמן פרשה ו: (ס) חל ומרף כ"ל ופי' חסור חוק: (ט) די סמיתס גורי גורין פי' תלמידי חכמים וכדאיתא בגמרא

עבדתו לכן עיגל מתבא כשיתו בפרע מן ארעה דפקיד יי תכוון :
 (י) ואחרת בתרו לוחיא ושלקתינו מעלוי תרמינו די ותברתינו ואמין
 חמינו כד לוחיא מיתברין ואינותא פרחין : (י) ובעית דחמינו מן קדם
 יי כד בקדמיתא ארבעין ימין וארבעין לילין לחמא לא אכלית
 ומי לא אשתית מטול כל חוביכו דסתו למעבר דביש קדם
 יי לארנא קדמו : (י) בי חיא זימנא אשתלחון מן קדם יי המשמי
 מלאכיא מחבליא לחבלא ית ישראל אף וחסה וקצף ומשחית
 גחרון פיון דישמע משה רבהון דישאל אול ואדבר שמיא רבא
 ויקרא ואקים מקבריהון אברקם ויצחק ויעקב וקמון בצלותא
 קדם יי ומן גר אפכריו תלת מנהון ואשפיריו תרין אף וחסה
 בעא משה רחמינו ואתכליא אוף תריהון וחסה שמיא בארעא רמואב
 ושמרגו בשבועת שמיא רבא ודחילא דחיון קתיב ארום דחילית
 מן קדם ויגוא וחימתא דרגו יי עליכון למשצא יתכוון וקבל יי
 צלותי אוף בומנא תהיא : (י) ועל אחרו הנה רגו מן קדם יי לחכא
 לשיציתיה וצלותי אוף על אחרו בעידנא תהיא : (י) ונת
 סודתנהון דעבדתו ית עיגלא נסיבית ואוקודית תיה בנורא
 ושפית תיה בשופנא שבאות עד דתנה דקוק בעפרא ושלקית ית
 עפריה לחכא דחית מן טורא : (י) ובבית יקירמא ובניסיתא
 ובקברי תחמנדא מרגיון תותו קדם יי : (י) ובזמן דשלח יי
 יתכוון מרקם געא למימר סקו ואחסינו ית ארעא דרובית לכוון
 וסרבתו על מיטרא דיי אלהון ולא חיימתו ליה ולא קבלתו
 למימרה : (י) מסרבין תותו קדם יי מן יומא דחסימת יתכוון :
 (י) ואשפחית בצלו קדם יי ית ארבעין ימין ונת ארבעין לילין
 דאשפחית בצלו ארום אמר יי למשצא יתכוון : (י) וצלותי קדם
 יי ואמרת בעדו ברחמינו מן קדמך יי אלהים לא תחבל עמך
 ואחסנדך די פרקת בתוקדך די אפיקתא ממצרים בגבורת אידא
 מקיפא : (י) הו רכיד לעבדך לאברקם ליצחק ויעקב ולא
 תסמבל לקשיות לב עמא דרו ורשעיהון ולסודתנהון : (י) דלקא
 יימרו דיי ארעא דאפקתא מתמן מדאיתתיש חילא מן קדם יי
 לאעלותהון לארעא דמליל להון ומדסגי יתהון אפיקינו לקטלותהון
 במדברא : (י) והינו עמך ואחסנדך דאפיקתא בחילך רבא
 ובדרעד מרמא :

למצרים וחררו שית משליו דרפו בני לוי בתריהון וקטלו מנהון
 ממני נגיסן וחררו לאחוריהון אף מבני לוי אתקטלו ארבע נגיסן
 אפרו לוי לרוי מאן גרם לנא קטולא תרא אלא על דאתרשלנא
 במספרא דאחרו חסירא וקבעו תמן מספרא כל בני ישראל כאלו
 תמן מית אחרו ואתקבר תמן ובכו שמיש אלעזר בריה באתרו :
 (י) מתמן נטלו לנגדוד ומן גידגוד לושבת ארע נגדא גמליו דמינו :
 (י) בעדנא תהיא אפריש יי ית שבטא דלוי מטול דקניאו לשמיה
 לאתקטלא בניו יקריה למסוכרא ית ארוץ קיימא דיי למיקום קדם
 יי לשמשותיה ולברקא בשמיה עד זמן וימא תרו : (י) בגיון פו לא
 תנה לשבטא דלוי חולק ואחסנא עם אחוהי מתמן דיהב ליה יי והינו
 אחסנתיה חכמא דמליל יי אלהון ליה : (י) ואנא מית קאי בשנורא
 בעי ומצלי חי כיומא קמא ארבעין ימין וארבעין לילין וקבל יי
 צלותי אוף בומנא תהיא לא צבא יי לחבלותך : (י) ואמר יי לי
 קום אציל למייר קדם עמא וייעלו ורתו ית ארעא דקנימית
 לאכפתכו למתן להון : (י) וכדון ישראל מה יי אלהון בעי
 מכוון אקמו למדחל מן קדם יי אלהון למתך בכל ארעו דמתקו
 קדמו ולמרתם יתיה ולמפלח קדם יי אלהון בכל לבכו ובכל
 נפשכו : (י) למנשר ית פקודי דיי ונת קיימותי דאנא מפקוד
 יתכוון יומא דין מטוש דיושב לכוון : (י) הא דיי אלהון שמיא
 ושמי שמיא וכתו מלאכיא דהון למשמשין קדמוי ארעא וכל
 דאית בה : (י) לחוד באכפתכו צבא יי מטול למרתם יתכוון
 ואתרעי בגיהון בתריהון פונתכו מכל עממא דעל אנפי ארעא
 פונן יומא תרו : (י) ותעדו ית טפשות לבכו וקבלכו לא
 תקשו תוב : (י) ארום יי אלהון הוא אלתא דייגא ומארי
 מלכו אלתא רבא נקרא ודחילא דלית קדמוי מיסב אפין ואוף
 לא לקבלא שותרא : (י) עבר דין יתם וארמלתא ורחים גיורא
 למתן ליה מזון ואסתוא : (י) ותרחמו ית גיורא ארום גיורו
 תנותו בארעא דמצרים : (י) מן קדם יי אלהון תחילו וקדמוי
 תפלחון ובחלתיה מתקרבון ובשמיה תומון : (י) הוא תושבתכו
 והוא אלהון דעבר עמכו ית דברבתא ונת חסינתא האלון
 דחיותו בעיניכו : (י) בשובעין נפשתיא נחתו אכפתכו למצרים
 וכדון שויכוון יי אלהון די ככוכבי שמיא למסגי :

יא ותרחמו ית יי אלהון ותינטרון משרת מימריה וקיימוי
 דייגו ופקודי כל יומיא : (י) ותנדעון יומא דין ארום לא
 עם בניכו דלא ידעון וקא חמון ית אוילן אורייתא דיי אלהון ית
 רבותיה וית יודיה מקיפתא ודרעיה מרמם : (י) וית אתונתיה וית
 עובדו דעבר בגו מצרים לפרעה מלכא דמצרים ולכל יתבי
 ארעיה : (י) ודעבר למשריית מצרים לסוסנותהון ולארתיהון
 די אשיף ית מוי דיקא דסוף על אפיהון כד רדפו בתריכוון
 ואבדיהון יי עד זמן יומא תרו : (י) ודעבר לבכו במדברא עד
 זמן מיתכוון עד אתרא תרו : (י) ודעבר לבתן ולאבירם בני
 אליאב בר ראובן דפתחת ארעא ית פומה ובלעתו ית איגיש
 בתיהון ונת כל שריתא דהון עמהון בגו כל ישראל : (י) ארום
 בעיניכו אתון חמינו ית כל עובדא דיי רבא די עבר : (י) ותנטרון

יונתן

בנותם מה סרסוים ססה טפחיס מה רחמויס סל סמריטין : (י) סת חמלן פיוס
 סס חסות ויס גורסי סכנ וז"ע לטיל פרסת חקת . ונח"ס חמנ גניסן פיוס סמונה
 חספוס וכפירי"ס בסס תלמוד ירוסלמי כפרס כנסס ומסמס סס סלח לחכו מישראל
 רק ו' חספוס חכניעון ס' וחסד ססי וחסון לגד וז"ע : (י) דקניאו למייה לחתקעל
 דהיוו כמעס סעגל : למיקום קדם ס' כג"ל אחיו סעיון כניס : (י) חולו למייר
 דקס ליה חחי למסס ליכס סל"ל חלל למייר ויהא לוי בדרך נטקו למייר וימית
 לפון מייר : (י) וית כל טויריתא יס חפרסיס ססול לפון חלורית חמוון סלחס חסחי
 קותס סלח ינטו יו פו חלסון גית וחסל כי תרגוס סל וחס חדר מ"ו מירת
 חלד

לגבורים כח וק"ל : (ג) ותבדינו כסרובוס פל' ותכנסו כל חס מהר : והיון כורס
 דלח תישל לפון כווי יח חלל חוריה סחח חחור : (י) חמינו כד לוחין מיתברין
 וכ' כן יח כסכסיס פ"ה חחי דכתיב וחסרס לטיניכס מלח לוחות כסכרו וחוליות
 פרוחוס ונ' : (י) חסמתי מלחכית כל"ל וסעטו סול כחורס וכד"ל : (כ) וסמית
 ימיה כסועל חסות ו"פ גי יוסון עד חסר דק וספ עד דהוס דקיק ולפו וז כסוכס
 פ"ו חמוון חוסכ"ו ו"פ ככלו חמוון לכ' : סייט לפון חסיון וסערות וק"ל :
 (כ) וחספוסית כל"ל כמו כסוף חספוס : (ג) דתיסר חילך די חברתו כן קירן ליות
 והוס כסוע ככרות כרס חין סעודיס ג' דכויס חסיס הק"ה עם חסס חוס חוס
 מנסון ודייקו חוככיס חסר ייסר וק"ל : (ג) כלורתיס דקאחי דייק מכלחטויס חסס

ית כל תפקדתא דאנא מפקיד לכוון יומא דיו מן בגלל דתתקפון
 ותיעלון ותרתון ית ארעא דאתון עברין לממן למירתה : (ט) וכן
 בגלל ד'ספגן יומכוון על ארעא דמייס יי לאבבתחון לממן להון
 ולבגהון ארעא דפירתא שמינן פתקב וסליון כדבש : (י) ארום
 ארעא דאנת עליל ממן למירתה לא בארעא דמצרים היא דתפקתון
 מסמן דתובע ית ורעד ומשקנית ליה בגרמך הו קנינת ירמא :
 (יא) וארעא דאתון עברין לממן למירתה ארע שורין ובקעין מן
 מטרא דנחית מן שמיא שתיא מוי : (יב) ארעא דיי אלהך תבע
 יתה במימריה לאשבתיה דירא עגי יי אלהך מסתפלון בה מן
 שירינא דשמיא ועד סופא דשמיא : (יג) ויהי יי און קבלא תקפלון
 לפקויה דאנא מפקיד ותכוון יומא דיו למרתם ית יי אלהכון ולמפתח
 קדמיו בגד לבכוון ובכל נפשכוון : (יד) ואתון מטרא דארעכוון
 בעידניה בדיד בגרמכשונו ולמיש בגינן ותכשונו עבוירכוון חמירכוון
 ומישחכוון : (טו) ואתון עסקא בתקלד לבקעיד ותכוול ותספע :
 (טז) אסתמרון לכוון דלמא ישעי יצרא דקככוון ותססון ותפלחון לשענות
 עממיא ותפגדון להון : (יז) ויתקף ריגוא דיי בקוון ויחדו ית עגי
 שמיא ולא יתחון מטרא וארעא לא תהו עללתה ותיבדון בסרדוכיא
 מזליו ארעא משבחה דיי יהיב לכוון : (יח) ותשוון ית פתגמי
 אליו על לבכוון ועל נפשכוון ותקטרוון ויהון פד הנן פתיכוון על
 תפילא לאת על רום ידכוון שמתילתא ויהון לתפילין קבל מוקדכוון
 דיו עגיכוון : (יט) ותלפון ויהון ית בגיכוון למנרסא דהון במתיכוון
 בבתיכוון עם חיותכוון ובמחכוון בארעה ובפניא סמיד למשפכוון
 ובצפרא סמיד למקמיכוון : (כ) ותכתובונן במגילתא על מזוזין
 ותקבעינן בתולתא קבל פסי בסימי בתיכוון ובתרגיעכוון : (כא) מן
 בגלל דיסגן יומכוון וימיש בגיכוון על ארעא דמייס יי לאבבתחון
 למירתה להון בסכום זמין דקיימין שמיא על ארעא : (כב) ארום
 אין מנמור תנשרון ית כל תפקדתא דאנא מפקד יתכוון
 למעבדה למרתם ית יי אלהכון למקד בכל ארמו דתקנן קדמיו
 ומטול לאתקרבא דתלתיה : (כג) ויתרוך מימרא דיי ית כל
 עממיא האליו מן קדמיכוון ותירתון עממין דברכוון ותקפיון מכוון :
 (כד) כל אתרא דיי תדרוך פרסת רגליכוון ביה דלכוון יהי מן מדברא
 וישור לכוון הינן שוויי בית מקדשא מן נהרא דבא נהרא פרת
 עד ומא דאוקניגוס הינן מי בראשית פטר מערבא ית תחומיכוון :
 (כה) לא יתעקד בר נש באפיכוון דתלתכוון ואימתיכוון יתו יי
 אלהכון על אפי כל יתבי ארעא דתדרכוון בה היקמא דמליל לכוון :

פרשת ראה

(כו) דאח אמר משה גבאי תמון דאנא מסדר קדמיכוון יומא דיו

ברכתא וחילופה : (כו) ית ברכתא און תקבלון לפקודיא
 דיי אלהכון דאנא מפקיד לכוון יומא דיו : (כז) וחילופה און לא
 תקבלון לפקודיא דיי אלהכון ותשעון מן ארעא דאנא מפקיד ותכוון
 יומא דיו למטעי פטר טענות עממיא דלא ידעיתון : (כח) ויהי ארום
 ייעול ותכוון יי אלהכון לארעא דאתון עליון לממן למרתה ותתנון
 שית שבטיון על סורא דגירויים ושית שבטיון על סורא דעיבל מברכיא
 יהוון תפכוון אפיהון לקביל סורא דגירויים ומלמטיא יהוון תפכוון
 אפיהון לקביל סורא דעיבל : (כט) חלא אינון יהיבין מלהלא לירדנא
 אחורי אורח מסמטא דשמישא בארע כנענא דשרי במישרא כלו
 קביל ולגיא בסמרי חווי ממרא : (לא) ארום אתון עברין ית יודנא
 למעל למרות ית ארעא דיי אלהכון יהיב לכוון ותרתון יתה
 ותיתבון בה : (לב) ותמרון למעבד ית כל קיימא ונת דעינא דיי
 אנא יהיב קדמיכוון יומא דיו :

יב אליו קיימא ורעינא דתנשרון למעבד בארעא דיהב יי
 אלהך דאבבתחון לכוון למירתה כל יומא דאתון קיימין על
 ארעא : (ס) אבדא תאבדון ית כל אתריא דיי פלחו תמן עממיא
 דאתון ירתין ויהון ית שענותהון על שוריא רמא ועל גלימתא
 ותחת בלאין דריוניה שפיר : (סא) ותסטרון ית אגוריוון ותתפרון
 ית קמתהון ומתתתהון תוקדון בגורא וצילמי שענותהון תשקכוון
 ותשיציון ית שומהון מן אתרא תהוא : (סב) ליתכוון רשאין למתקא
 כתב שמיא דיי אלהכון : (סג) אלהן בארעא דיתרעי מימרא דיי
 אלהכון מן כל שבטיכוון לאשראה שכינתיה ממן לבית שכינתיה
 תבעון ויתיון תמן : (סד) ותייתון תמן עלותכוון ובכסת קודשיכוון
 ונת מעשרתכוון ונת אפרשות ידכוון ונדרכוון ונשבתכוון ובכורי
 תורכוון ועגיכוון : (סה) ותקלון תמן קדם יי אלהכון ותחדון בגל
 אוישות ידכוון אתון ואיש במיכוון דיי בריכוון יי אלהכון : (סו) ליתכוון
 רשאין למעבד חקמא דאנן עברין דבא יומא דיו גבר כל דקשר
 בעיני : (סז) ארום לא אתיתון עד ברוון לבי מוקדשא דהוא בית
 גינא ולאחסנת ארעא דיי אלהכון יהיב לכוון : (סח) ותעברון ית
 יודנא ותיבתון בארעא דיי אלהכון מתסן ותכוון גיגין לכוון מקד
 בעלי דבביכוון מן חוור חוור ותבנון בית מוקדשא ומקד דיון
 תיתבון לוחץ : (סט) ויהי אתרא דיתרעי ביה מימרא דיי לאשראה
 שכינתיה ממן לממן פיתון ית כל קורבניא ובכרייא ומעשריא
 דאנא מפקיד ותכוון תמן מקרבון עלותכוון ובכסת קודשיכוון תמן
 תכלון מעשרכוון ואפרשות יתכוון וכל שפיר גירכוון דתיררון קדם יי :
 (ע) ותחדון קדם יי אלהכון אתון ובגיכוון ובנתיכוון ועברכוון
 ואמתכוון ולנאה דבקינכוון ארום לית ליה חולק ואחסנא עמכוון :
 (עא) אסתמרון לכוון דלמא תכסון עלותכוון בגד אתרא דאתון
 תמוין

יונתן

האומריו ברוך וכו' : (א) בכמרי חווי מחרת הוא מחרתם חלוני מורה כמו חלוני מחרת : (ב)
 דריוויס פיר דמחתיבו יכה והוא נטון טעם ומכרס למה דוקא טן רעין : (ג) ליתכוון
 רסליון למתקא טיון כרס"ו כר"ח וכן הובא כמט"ו : (ד) כל ספר דריוכוון כל"ל אחרי
 סיוון כמייס : (ה) ובכורי תוריוון ועגוון וכל דריוכוון כל"ל ופיון כמייס : (ו) בגל רגז
 לכוון תהוא ומחרתם כמו בני חמיר ורגיז ומחרת : (ז) חרום תעברון דמקין וכסר וכו'
 כל"ל ופיון כמייס חן הטעות בא כי כמטוק לא תחלכו כתיב חרום תעברון וכסר וכו'
 ציון להיות כן וק"ל : (ח) או מרי תליס תלחח דודמתח פי' סתלס לו החלוס הוא נודון
 לבנו ודיינו סהדיד בו כל הווס כדי סיגח לו החלוס ליה וק"ל : (ט) וקדמיו תכלו
 דרס מעברו על מנחה סבלן סהיח התפלה : (י) ועמיק מילכח כסא פי' ועמיק חומך
 ענה רעה ולא כמו שמלחח לא ועמיק כל המדבר על לב הכריות ומכלל דבריו עד פיתחן
 לו נקרא טענה וסלבן נקרא דברי ריבות טענות לפי סכל ב"ד נותן טעם לדבריו וק"ל
 מאלף מפרס ועמיק לכוון טענה וחומר חנו טענת סקר הוא וענות גדול טענתו וק"ל : כל דין
 בר חיובן כן הוא כמשה יוסקין כן חסון וכו' כן חסון חסיות וכן חב חינו חסיות חסר חני
 לא חנעיק קחמר ל"ח כן חב דרני ליה ויטן לו סבות דעות חלל חסיוו כן חס דלל סמי
 ליה וכו' יוסח חסיות קח"ל : בערך תרגום של חיקן ובמקומות אחרים מתרגמו כמייס
 אחרים פעם ככה ופעם ככה ועי' לעיל שמות כתי' וכתי' : כרו למיחר דיוק הכי דאם כסתר
 דבר חין יאלא דית למיחס בלא ערוס דבדר שפתא חומו הכיח וכיוסכו חלל סמכריו כמטבי
 והכל דכתיב כסתר היינו כמלתס כמייס' וכו' : (ט) כמטוק פי' כמסתר
 דמחתיס

מחון
 גיפן
 שלמא
 באלו
 ריו :
 מיון :
 שמיה
 קדם
 לא
 חינון
 ונורא
 כל יי
 לי
 ימית
 קעי
 מתקן
 ובכל
 פקיד
 שמיא
 וכל
 תכוון
 ארעא
 לא
 מארי
 ואוף
 גירין
 קדמיו
 תכוון
 האליו
 צריס
 יומיו
 לא
 ון ית
 יתבי
 ביהון
 ריכוון
 עד
 בגי
 אינש
 ארום
 גטרון
 פיוס
 סוניה
 יחיראל
 תתקעל
 למיור
 ומרתח
 חסר
 טורס

חמיו: (י) אלהו לאתרא דיתרעי יי באחסנת חר מן שבטיכון
 פסן תפקון עלותכון וחסון מעבדון ית כל מה דאנא מפקיד לכו: (ט)
 לחוד בכל רענות נפשכון תיכסון ותיכלון בישרא הי בקרבנתא
 דיי אלהון דיהב לכו בכל קיריכון ומסאבין מן למיקרב לקודשא
 ודרבין למקרב לקודשא בחדא יי כלון יתיה כבשורה דשביא
 וקאלא: (ט) לחוד בארמא הו ותרין על ארעא משדוגיה הי
 כמיו: (י) ליתכון רשאין למיכול בקיריכון מעשרי עיבוריכון
 חמריכון ומשחיכון ובכרי תוריכון ועגבון וכל נדריכון דמדרון
 ונסבתיכון ואפרשות יריכון: (י) אלהו קדם יי אלהון תיכלוגיה
 באתרא דיתרעי יי אלהון ביה אתון ובניכון ובגבתיכון ועבדיכון
 ואמהותיכון ונעאי דקיריכון ותחרון קדם יי אלהון בכל אוששות
 יריכון: (י) אסתמרו לכו דלקא תימעלון על לוצא כל יומיכון
 דאתון שרן על ארעכון: (ג) ארום יפתי יי אלהון ית תחומכון
 חיכמא דמליל לכו ותימר איכול בישרא ארום תירוג נפשך
 למיכול בישרא בכל ריגוג נפשך תיכול בישרא: (א) ארום ותרחק
 מניכון אתרא דיתרעי יי אלהון לאשראה שכינמיה מני ותיכסון מן
 תוריכון ומן עגיכון דיהב יי אלהון לכו חיכמא דפקודית יתכון
 ותיכלון בקיריכון בכל ריגוג נפשיכון: (ב) ברם חיכמא דמתאבל
 בישרא דשביא ואילא חידון תיכלוגיה דמסאב למקרב לקודשא
 ודרבין למקרב לקודשא בחדא תיכלון: (ג) לחוד איתוספון ביצריכון
 משול דלא למיכול אידמא ארום אידמא הוא קיום נפשא ולא תיכלון
 אידמא דביה קיום נפשא עם בישרא: (ד) לא תיכלוגיה על ארעא
 תשדוגיה חיכמא: (ה) לא תיכלוגיה מן בגלל דיישיב לכו ולבגיכון
 בתוריכון ארום מעבדון דכשר קדם יי: (ו) לחוד בעירי מעשר
 קודשכון דיתון לכו נדריכון תיעלון ויתון לאתרא דיתרעי יי:
 (ז) ותעבר בהלקתא עלותך בקרא וארמא על מדבחא דיי אלהו
 ונדם שאר נכסת קודשך ישמפיך על מדבחא דיי אלהו ובישרא
 אתפשר למיכול: (ח) טרו וקבילו ית כל פתגמא דאנא מפקיד
 לכו מן בגלל דיישיב לכו ולבגיכון בתוריכון עד עלמא ארום
 מעבדון דתמן ודכשר קדם יי אלהון: (ט) ארום ישיצי יי
 אלהון ית עממא דאתון עללין לתמן לתרכותהון מן קדמיכון
 ומירת יתון ומיב בארעהון: (ל) אסתמרו לכו דלקא תיתוקלון
 בחר שענתהון מן בחר דישפיעון מן קדמיכון או דלקא תתבעון
 לשענתהון למימר חידון פלחון עממא האלון לשענתהון ונעביר
 דרין אוף אנו: (א) לא תעבדון פולחנא בדרין ליי אלהון ארום
 כל דבנתק יי דסני עבדון לשענתהון ארום אוף ית בניהון ית
 בנתיהון פתין ומוקרין בנרא לשענתהון:

ות פיקודיו תנטרון ולמימריה תקבלון וקדמיו תצלון ובדלתמיה
 תתקרבון: (י) וגבי שקרא יהוא או תלים חילמא ונדא יהוא
 יתקשל בסיפא ארום מליל סטיא על יי אלהון דאפיק יתכון
 מארעא דמצרא ודי פרסכון מבית שעבוד עבדא לאשעיותכון מן
 ארעא דפקודיכון יי אלהון למתלכא בה ותפלון עבדי בישתא
 מביגכון: (י) ארום ישעינה מילכא בישא אחוד בר אימך כל דבן
 בר איךך או ברךך או איתךך דמקא בעודך או חבךך
 דחביב עלך כנפשך כרו למימר נהך ונפלה לשענות עממא דלא
 חכימתא אנת ואכתךך: (י) משענות שבגתי עממא דבחורונתכון
 דקיריכון לכו או מן שאר עממא דרחיקין לכו מן סיפי ארעא
 ועד סיפי ארעא: (ט) לא תיצבון לחון ולא תקבלון מניה ולא
 תיחוס עיניכון עליו ולא תבחמון ולא תבסון בשומרא עליו:
 (י) ארום מקשל תקסלוגיה יריכון יתושטן ביה בשרינא למקסליה
 וירחון דכל עמא כסופא: (א) ותאשלון יתיה באבנא וימות ארום
 בעא לאשעיותכון מדחלמא דיי אלהו דאפיק יתכון פריקין מארעא
 דמצרים מבית שעבוד עבדא: (ב) וכל ישראל ישמעון וידחקון
 ולא יוספון למעבד כפתגמא בישא דרין ביגיכון: (ג) ארום תעמעון
 בחדא מן קיריכון דיי אלהון דייב לכו למיתב מן למימר: (ד) נפקו
 נגברין ודניו מאולפנא דיי אלהון דחכימא דביגיכון ופשעון ית
 יתבי קרתיחון למימר נהך ונפלה לשענות עממא דלא חכימתון:
 (ה) ותתבעון ותבדקון ית סהדא ותשילו שבאור והא קושטא
 כינון פתגמא אתעבדת תועיבתא חרא ביגיכון: (ו) ממחא
 תמחון ית יתבי קרתא תהיא לפתגם דחריב נקרא יתה ית כל
 דבה ית בעידה לפתגם דחריב: (ז) ית כל עדאה תכשילון במצע
 פלטימא ותוקרין בנרא ית קרתא ית כל עדאה גמיר קדם יי
 אלהון ויתר תל חריב לעלם לא תתבני חייב: (ח) ולא אירביק
 בידכון מדעם מן שממא מן בגלל דיתוב יי מתקופ ריגוגיה ויכמוד
 עלכון דתמן וירחם עלכון ויסגיכון חיכמא דביים לאבתכון:
 (ט) ארום תקבלון למימרא דיי אלהון למנטרן ית כל פיקודיו
 דאנא מפקיד לכו וימא דיי למעבר דכשר קדם יי אלהון:
 יד (א) הי כבני חביבין אתון קדם יי אלהון לא תגודון בישחיכון
 ולא תשובר כליל דיסער על בית אפיוכון על גפש דמית:
 (ב) ארום עם קדיש אתון קדם יי אלהון ובכו אתרעי יי אלהון
 למחוי ליה לעם חביב מכל עממא דעל אפי ארעא: (ג) לא
 תיכלון מכל מדעם דרחיקית מניכון: (ד) דא היא בעירא דתיכלון
 תורין ואימרי בני רחילו ולא בני מסאבין ונדני בני עיזין ולא
 עירובי שמיני: (ה) אילון ושבין ונחמורין יעלון ורימנין ותרי
 בר ודעיון: (ו) וכל בעירא דסדוקא שלפיקא ולה קרגין וסדיק
 סדקא מסקא בישרא בבעירא יתה תיכלון: (ז) קדם ית דין לא
 תיכלון ממסקי בישרא ומסדוקין פרסמא שלגלא דליה תרין רישין
 ותרתן שדראין הואיל ולית בוגייה חנו למתקיימא ית גלמא ית
 ארנבא ית שפאן ארום מסקי בישרא הינון ופרסתהון לא סדוקן
 מסאבין הינון לכו: (ח) ית חורב ארום סדיק פרסמא הוא ולית
 בגפיק ביה דסדיק ולא פשר מסאב הוא לכו מספרהון לא
 תיכלון ובגבליהון לא תתקרבון: (ט) לחוד ית דין תיכלון מן

יונתן

דוקא סס ככסיס וטויס ולא כללסיס כדאמר רבא בחולין פ' חנון ואת בע ומי רמי דפקא
 מדלח כפיב סס ככסיס וטויס ס' וכו' וי"מ ולא עמיין ט' לפוקיה כאל טעמ' וסאיור:
 (1) סלול וכו' ולית בוייה חוי למתקיימא פ' סלין כמיט רחוי להשקיים כדומתו וכו'
 סדר רב דפליג אשמואל במס' דיה פ' החסלת וע"כ: (2) למכרתי פ' להלן ולכח כבוד
 הכיס וכן סולגים ברוך נקראים אורחים ונורסים: (3) אילן גמירן וסאיור חר מסות ליסמיה
 פירוש סלינו נישיים הקסוקים במים וסאיור פ' כסו וכן סולג כמ' להדיס: מסות ליסמיה
 ומסות

(י) דכיומא דכיומא דק"ל חזי מקרבן אלח ר"ל היכרוס וידועים סבועים ספ"ה אל
 מחוס טינן עליהם: ודנין מחולקת דכסיס"י בלו טול מורס: (ח) ולא פשרין כליל דיסער
 טיין כמי' מס' דהכנון ס"י לא תסרון לכו ר"ל סלין כמיט בירומיו וכמוהו סרסכ כתרומות
 ולא מתקרו סגור לנמרי בון עיניכס וכו' כליל לכו כלל ומתתס: כו. לא תסיונו קריס למת
 ולא תסרון לכו מסויב ומי' סלג ירשו ספר רחשו למחלה עד ססבי כרסל כנלס סאיור
 כמו כמר מסער סביב כרסל למחלה כין עיניכס ולג"ל כליל כמר: (ד) ולא עירובי עמיין ס"י

ויתרעו אללהבן לאשרא שכינתיה מן תיכסון ית פסקא
 וברמשא במיעלית שמשא תיכלניה עד פלגות ליליא ומן שירות
 פורקנבון ממצרים: (א) ותסון ותכלון בארתא דיתרעי אללהבון
 ביה ותתפגי בצפרא מיפך חנא ותתקד לקרווד: (ב) בוימא קמא
 תקרבון ית עמרא ותכלון פשרי מעלמא עתקא ושפתא ימין
 דאשתיירו תרוו מרשן למיכל פשרי מעלמא חרמא ובימא שביעיא
 תהא תחו פנישן בחושפתא קדם: אללהבון לא תעבדון עבדיתא:
 (ג) שובעא שביעין תימנן לכו מן דתשרון למשלח מנלא
 למתעורר במקלא דתר חצר עמרא תישרי לממגי שובעא שביעין:
 (ד) ותעבדון חנוות חנא דשביעיא קדם: אללהבון הי כמסת
 נדבת דכיון חקמא דברביכו: אללהבון: (ה) ותירדון בחנת
 חנא קדם: אללהבון אמו וביכו: וקנתיו ובעבדיו ואתחיתיו
 ולינא די בקרוכו וינרא ותמא וארמלתא די ביכו בארתא
 דיתרעי: אללהבון לאשרא שכינתיה מן: (ו) ותחו דכיריו
 ארום משעבדו ונתון במצרים ותשרון ותעבדון ית קממא חאליו:
 (ז) חנא דמטליא מעבדון לכו שובעא ימין במשלמכו למכוש:
 עללקא מאדוריו וחרמא מן מעצרתיו: (ח) ותירדון בחנות
 תכיון בשאובקא וחליא אמו וביכו וקנתיו ואתחיתיו ולינא
 וינרא ותמא וארמלתא די בקרוכו: (ט) שובעא ימין תמון
 קדם: אללהבון בארתא דיתרעי: ארום וברכו: אללהבון בכל
 עללקא ובכל עובד אורכו ותמון כדם חריו באצלחיתא:
 (י) חלת ימין שפתא ותמון כל דכיריו קדם: אללהבון בארתא
 דיתרעי בחנא דפניא וכתמא דשביעיא וכתמא דמטליא ולימיו
 רשאו למתמא קדם: אללהבון רגסון מקל מצונתא: (יא) גבר
 הי כמסת מותבות יתיה הי כפרכתא די אללהבון דימב לכו:

פרשת שופטים

יח שפטים דינן קשישו וסרכין אלימן תמנו לכו בכל קרעוכו בני
 אללהבון ותיב לכו לשבטיכו וידגון ית עמא דין קששו:
 (א) לא תיצלן דיקא ולא תיכסון אפיו וקא תקלון שותרא ארום
 שותרא מסמי עיני חבימא דכסין ליה דגרים לחון טפשתא
 ומערבב מילין וקאין פפום ודינא בשעת דימיו: (ב) דין קששו
 ודון שלם קששו תתי דרין מן בגלל דתיון ותירדון ית ארעא
 די אללהבון ותיב לכו: (ג) חקמא דלימיו רשאו למצוב
 אשרתא לסטר מדקתא די חקמא דלימיו רשאו למיונא דיקא
 גברא טפשא עם דינא חבימא למילא לכו ית דתעבדון לכו:
 (ד) ותקמא דלימיו רשאו למקמא קמא חקמא דלימיו רשאו
 למנאח לפרנא גברא ודינא דחקיה: אללהבון: (ה) קא תיכסון
 קדם: אללהבון מור ואיבר דיה ביה מוקא או כל מדעם ביש
 דגול ואניס ארום מרחק קדם: אללהבון הוא: (ו) ארום ישמח
 ביכוו בחרא מן קרעוכו די אללהבון ותיב לכו גבר או איתא
 דעבר דביש קדם: אללהבון למעבר על קנימיה: (ז) ואול פתר
 יצרא בישא ופלח קטענת עממא וקניד לחון ולשימשא או
 לסינרא או לכל חילא שמיא דלא פקידת: (ח) ואתחיא לכו
 ותשמעון ותיתבעון ית סתריא טקאות וקא קוששא ביון פתקמא

אתעבדת תועבתא חרא ביכו: (א) ותקסון ית גברא תהא או
 ית אנתמא תהא לעבדו ית פתקמא בישא תרוו לחרע ביה דיכו
 ית גברא או ית אנתמא ותאמלונן באבניא ימיו: (ב) על מימר
 חריו סתרו או תלתא חריו ותקטיל דמתחייב קטול לא ותקטיל על
 מימר סתרו חר: (ג) ית דסתריא תתי ביה בשיריא למקטיליה וקא
 דקל עמא בבתירתא ותפלון עבד דביש מבייכו: (ד) ארום
 ותפרש מכוון פתקמא דיקא ביני אדם סאוב לאדם דבי וביני
 דיני נפשא דיקא טמונא וביני טכש צורעא למכשש ניתקא
 מל פלונקא בבית דיכו ותקסון לתקסון לארתא דיתרעי:
 אללהבון ביה: (ה) ותיון לות כתיא דמשיבש לוי לית דיקא די
 ית קימא חאנו ותקבעון מנתון וימון לכו ית חקת דיקא:
 (ו) ותעבדון על מימר חקת אורייתא דתיון לכו ית ארתא תהא
 דיתרעי: ותשרון למעבר בכל דלפניכו: (ז) על מימר אורייתא
 דלפניכו על חקת דיקא דיתרעי לכו מעבדון לא תססון מן
 פתקמא דתיון לכו ימא ושאלא: (ח) ונברא דיעבר בונותא
 דיל דלא למיצת מן פתקא דקאים לשמשא מן קדם: אללהבון
 או מן דינא ותקטיל גברא תהא ותפלון עבד דביש משראל:
 (י) וכל עמא ישמעון ויתלון ולא ירשיעון טוב: (יא) ארום תיעון
 לארעא די אללהבון ותיב לכו ותירדון יתה ותיתבון בה ותמירון
 נמי עלו מלאא בכל עממא דכחונתי: (יב) תתבעון אולפן מן
 קדם: ונתקד חריו תמנו עלכו מלאא לית לכו רשו למנאח
 עלכוו גבר חלוי דלא מן אחובו הוא: (יג) לחור לא יסנו ליה
 על תרוו ססון דקמא ירכון דברבני עליהן ותתאון ויתכסלון
 מפתקמא אורייתא ויחובון חובת גלותא למצרים וי אמו לכו לא
 תססון למתוב בארתא חריו טוב: (יד) ולא יסנו ליה יתיו על
 תמנדי דלא ישעון לביה וכסא ודחבא לא יסנו ליה דלא יתיומס
 לביה לחרא וימרוד בארתא שמיא: (טו) יתיו אין גיח הוא במצונתא
 דאורייתא ותיב לחתון על כרסי מלכותיה ויתכסון ליה סביא
 ית פדשא אורייתא חרא על ספרא מן קדם כתיא דמן שבט לוי:
 (טז) ותתי גביה ויה קרי ביה כל ימי חייו מן בגלל הדין למיודתל
 מן קדם: אללהבון למנשר ית כל פתקמא אורייתא חרא וית כל
 קממא חאליו למעבדון: (יז) מטול דקא יגיס לביה תיר מן אחיו
 ומטול דקא יקשי מן פתקמא לוינא ולשמאלא מן בגלל דינגוד
 ימיו על מלכותיה הוא וביני ביני ישראל:
 (יח) לא יתו כתיא דמן שבט לוי חולק ואחיקא עם אחיו
 קורבניא די ובאחיקתו: (יט) ותקנת חקל וברס לא
 תתי ליה ביני אחיו עשרון וארבע מוחכותא דבונקא דימב ליה:
 (כ) אחיקתיה חיקמא דמליל ליה: (כא) ודיו ית חולקא דקמי
 לכתיא מן עמא מלות דבחי ודחיו אין מור אין אימר ויתנו לכתיא
 ארעא דמינא ולותיא ארעא ולותיא דרקייתא וקיבתא: (כב) שירי
 עיבוריו חמריכו ומשחיו ושרי גינת עיכוו כמסת קטורא
 תתנו ליה: (כג) מטול דביה ארעא: אללהבון מכל שבטיכו למיקום
 לשמשא בשנא די הוא וביני כל יונא: (כד) וארום ית לזנא
 מתרא מן קרעוכו מן כל ישראל תהא חריו וימיו בכל חריו
 דרעא נפשיה לארתא דיתרעי: (כה) וישמש בשום מברא די

אלהיה
 קבל
 דאורייתא
 לארעא
 האינו
 קסמי
 (א) ומו
 וקדם
 אליו
 (ב) ש
 דאתון
 ואתון
 תרציא
 לי בריו
 דשילת
 למקלא
 אללהבון
 לי
 דרום
 עמון
 נבואתי
 דרשע
 בשום
 מן
 תמרון
 (כ) מה
 הוא
 ימ
 ית
 קריו
 ספון
 (א) תכונו
 ית למע
 למסו
 סנא
 מאת
 למקשע
 קי
 מן קמא
 מונקא
 ארום
 ית
 וקטיליה
 ליה מאת
 חלת קריו
 חקמא
 דקמ
 לאתחיו

יונתן

חכסרל פי' ולא ינו חון חלוקו כרו הכמים טרכ יוס רלסון ימל ללן וכלשוח בחרל
 דרס' דחנינה י' הכמו מורר וחד מלכלת לכי יום יום מניחם כר מן חוכת כר
 מן כסרל וכן חסר למנין: (א) ותסון פי' לכו לל לט סעין. חיק מנא דכירי:
 (ב) מעללת פי' מוחא פתיקתא כדורס' ופי': (ג) מוכיתת כמו ית ויה לכו לכו
 פני: (ד) דתמי לכסרל פי' חריו וימין כבי חיקת סעילן פרק חריו

ונקל ל' מדכתיב כס"ל חריוס חסמ רוב סל ימין: לויס חרעס פי' לוי סמלון:
 ודקיתא לכו גוים כמו רפת דכסרל כפ' חלו מיתות ופי' סעון נכוסה כמסת חוכר
 וכן כמסת חריוס רס וי יטורו ולפס בקרס סמח רס דמולת דקרתא ויכרל: כמסת
 קורל עין כמכ"ד כ' מה סג"ל וס"ס סגור וכן סרנס וינקל למיל כרס כרסית
 וכרסמ סמח וכן חול כמולין משרי סמח רלסית סנו כרו לכסות סמח כגד קתן
 מה"ל

אלהיה הי ככל אחיו לנאי דמשמשין פמן קדם יי: (ח) חולק כל קבל חולק בשונה ייכלון בר ממוחבי קורבניא דייכלון פתניא דאוריתו לחון אלעזר ואיתמר אבהתכון: (ט) ארום אתון עללין לארעא דיי אלהכון יהיב לכון לא תילפון למעבר פריחוקי עממא קאינו: (י) לא ישפח בכון מעברין פניהון ונבתיהון בנורא לא קסומי קסמין ולא חרורי עינין ולא נשורי נחשין ולא חרשין: (יא) ומסברין ואסרין חיון ועקרבין וכל מיני כחשין ושאלין אוביא טמא וגם ידעו ותבעו מן מימא: (יב) ארום מרחק קדם יי פר עבדי אלון ומטול תועיבתא האלון יי אלהכון מתריכיהון מן קדמיכון: (יג) שלמין תחון בדתמתא דיי אלהכון: (יד) ארום עממא האלון דאתון עתירין למיורת יתחון לחרורי עינא ולקיסומי קסמא צייתון ואמתן לא כנותחון אהון פתניא שילין אוריא ותומיא ונביא תריצא ייב לכון יי אלהכון: (טו) נביא מביניכון מן אחובון דרמי לי ברום קורשא יקום לכון יי אלהכון מגיה תקבלון: (טז) ככל דשילתון מן קדם יי אלהכון בחורב ביזמא דאתפגשו שיכמא למקבלא אורייתא למימר לא נוסף למשמעו ית קל דיבורא מן קדם יי אלהיא ות אשקא רבתא תרא לא נחמי תוב דלא גמות: (יז) ואמר יי לי אתמקין מה דמילין: (יח) נביא אקים לחון מביני אחוהון דרום קורשא ביה פותך ואתון פתנמי נבואתי בפומיה וימליל עמחון ית כל דאפקדיגיה: (יט) ויהי גברא דלא יקבל פתנמי נבואתי דימליד בשמי מימרי ירבע מגיה: (כ) ברם גבי שקרא דרשע למללא פתנמא בשמי ית דלא פקודתיה למללא ודי ומליל בשום טענות עממא ויתקטל נביא תהוא בסייפא: (כא) וארום תימרון בפעיוניכון חידון גידע ית פתנמא דלא מלליה יי: (כב) מה דימליל גבי שקרא בשמא דיי ולא ייתי פתנמא ולא יתקום הוא פתנמא דלא מלליה יי פודנותא מלליה גבי שקרא לא תדחלון מגיה:

יח (א) ארום ישיצי יי אלהכון ית עממא דיי אלהכון יהיב לכון ית ארעהון ויתריגונו ויתיבתון בקרויהון ונבתיהון: (ב) תלת קריון פפרשון לכון בגו ארעכון דיי אלהכון יהיב לכון למירתה: (ג) תכוננו לכון ארמא ותתלתון ית תחום ארעכון דיתסגונו יי אלהכון דיי למערוק לתמן כל קטולא: (ד) ודין חולבת קטולא דיערוק לתמן ויהי דקטולו ית אחיה בקא מתכונן ליה והוא לא נשר ליה סנא מאתמלי ומקדמו: (ה) ומאן דעליל עם חברה בחודשא למקטע קיסין ותדקף אורייה פסיקוריא למקטע קוסא וישמשו פרוקא מן קמא וישפח ית חברה וימות הוא יערוק לתרא מן קרניא מונקניא האלון ויחי: (ו) דלקא ירוף תבע אדמא כתר קטולא ארום ירמח עלוי לביה בעקמיה ונדקקיה ארום תפני ארמא וקטליגיה נפש וליה לא אית חובת דין דקטול ארום לא מגי הוא ליה מאתמלי ומקדמו: (ז) גינון פן אגא מפקיר לכון יומא דין תלת קריון תפרשון לכון: (ח) ואין יפתי יי אלהכון ית תחובכון תיקמא דמיים לאבתכון וינון לכון ית כל ארעא דמיים לתמן לאבתכון: (ט) ארום תגטרון ית כל תפקידתא תרא למעברא

יונתן

מס"ח חמר רבי יוסט דאמר קרא לטמור לטמור דבר הראוי לטמור ומאי ניהו אטע: (1) דרש"ה פי' דכתיב: (ח) ממוחבי קורבניא יתכן להיות ממוחבי וכלשון מוחב לטון ייב ומתנה ויש ור"י להגיד ממוחבי וכו' פירוש"י וקורא יבחר: (י) חרורי עינין פי' לחיות מינים ולכלי פי' קדושים מתרגם חרורי עינין וזה בכלל חרורי וכן לקמן בטוב כי חוטבת ביונתן וירושלמי מתרגם חרורי פי' בדליתת לטיל בושת חרורי מות פסוק ב' הדורי ופי' סס רוח דעם ובעני חין להם דמיון ופי' ט"ס ת"י ובמ"ס: (יב) חובת טמיה פי' טמא מן חובת טמיה: ונרס ידוע טמא מן חיה טמיה ידוע ועיין לעיל כרסת קדושים: (יד) כתיב שמלון אורח ומימי מלחמי המתרגם דרס מלח לא כן מלי חטמשים בטוב כלל רוח על אורח ומימי חטמשים לטמול דבר לפעמים מטיבים לל (ס"ה) ד

לפעמים כן וזה לא כן מלחמי כתוב: מויילת מואר חלליט ספי' וסרס ודוקים: (ט) דרמי לי ברום קורשא דק"ל חפירס"י מלי חמוי וסלא כור חמר מקרבן חפסין מויילת סרסא כמורו חלל ברוס"ק: (ט) על חומרוס פירוש על הסמכות פרע להס הסס על חוב סכר דיי ויהי לחיבור פי' ית גורסס על חומר ולפי מה שלפנינו פי' כמו ח' מלי סכר ח"ל יבול להעיד עד חמד לחייב טעמה מו סכיבר לפכיר וק"ל: (ג) ורשיט דמספירין דייק הכי מדלל במי וכל סעס יסמען כמו לעיל חלל כתרומו הסמכרס כמוס כרנבי כ"ל העתירס וק"ל: (ד) ותיורוין חלמיין. פי' וסרס חוקים: (ה) ולא קבע ביה מוועוס וכן כולם דקסי ליה מלי עגמת כפי יתא לחסר מומו חלל סעסס לחו סמוס עגמת כפי סרורו קורא חלל סמוס יגרוס סעסס וק"ל: (ח) פילעס פירוסו סעו וקמס כפיר

פרשת כי תצא

(א) כי תצא ארוב תפקוד לסדרו קרבא על בעלי דבכיון וימסרונן
 ואלהבון בידיון ותשבי שביחא מנהון: (א) ותחמון
 בשביחא איתא שפית ריווי ותתדעון בה ותסבנה לבון לאיתנו:
 (ב) ותעלינה לנו ביהך ותספר ית מוידא דבישה ותיצמי ית
 ספרתיקה: (ג) ותשני ית כסות שביחא מנה ותסבלינה ותגיידינה
 בביחך ותכפי עד מענות בית אבה ואמה ותשני תלת ירחין די
 תידע אין הוא מעבדא וכן פתר כדן תיעוד לנתה ותפרין יתה
 ותחני לך לאנתו: (ד) ויהי אין לא תתרגי בה ותספרינה לבלחורה
 בגיטא ונבנא לא תזנבינה בכספא לא תתגר בה בחר דשמישתא
 עמה: (ה) ארוב תהוין לנבך תרמין לשון קדא רחמקא ליה ותרא
 סגיטא ליה וילידו ליה בנין רחמקא וסנחא ויהי ביר בוכרא
 לסגיטא: (ו) ויהי ביום אחסימיה ית בניו ית נכסין דיהי ליה
 לית ליה רשו למסן חולק בכוריתא לבר רחמקא על אנפי ביר
 סגיטא יהוא בוכרא: (ז) ארוב ית בוכרא ביר סגיטא יתדע
 לכולא יהוא בוכרא למסן ליה תרין חוקין בכל מה דמשפתח
 גביה ארוב הוא שריו תוקפיה ליה חוץ בכירותא: (ח) ארוב יהי
 לנבך ביר סורחבן וקרוז דליתוי מקבל למיטר אבוי ולמיטרא דאמיה
 ויכסנו ותיה ולא מקביל אולפן מנהון: (ט) ויחדון ביה אבוי
 ואמיה ויסקון תיה לקמם חכימי וקרתא לתרע בי דינא דבאתריה:
 (י) וימרון לחכימי קרתא עברין על גזרת מיטרא דין בנין בן
 איתליד לנא ברנא דין יהוא סורחבן וקרוז ליתוי ציית למיטרא
 בגרבו בבשרא ושתיא בחמרא: (יא) ויהי אין דחיל וקמבל עלוי
 אויסקנא וקען לקמיותיה מקמנוגיה ואין תאיב וקרוז יאסלוגיה כל
 אנשי קרתיה באבנא וימות ותפלון עביר דביש מביניכון וכל
 ישקאל לשמעון ויבחלון: (יב) וארוב אין יהי בנבך חובת דין קטור
 ויתחייב אשלות אבניו ובתר כדן יצלבון ותיה על קיסא:
 (יג) לא תבית גבלת גושמיה על קיסא ארוב מקבר תקברוגיה
 ביומא יהוא ארוב קילותא קרם אלתא למצלבוב גבר אלתן חובוי
 קרמו ליה ומן בגלל דבדייקנא דין אעבד תקברוגיה עם מטמוע
 שמשא דלא קילין ברויתא ביה ולא תמופון בגבילתהון דתיקא
 ית ארבעון דין אלהבון יתיב לבון אחסנא:

תקומון

(א) ותמדיטון ים רועים לביה וי"ל סהול לשון חסכה כמו חסכה ויעמי או לשון ויע
 חס: (ב) ותמדיטון ים רועים לביה וי"ל סהול לשון חסכה כמו חסכה ויעמי או לשון ויע
 כיה כל כך להם: ג' ויהי וכו' בסברי סבר הכי ר"ע ופלוז חו"ל ואמר ירח חסד ימים
 סיה כרי סלסל חסיה: חן הוא מעברא ר"ל מיקון הולד כר"ס ס"ל בין ווע רחסן
 לורע סני: (ד) בניעול וסלסל חסיה סמח בננו וק"ל: סמגר לשון סמור: (ה) יהודע לכולת
 דחיתת בנ"ב פ' ים סולון וכיר יכירו לאחריהם: סורוי חוקיה פ' רחסות כמו כי תרגום
 סל כל החמה סרו: (ו) וינסון יהיה טוין במה"ל סורול להגיה וס"ל לרועיה סמכט
 לסיל כרסת וחסקני כי תרגום סל חוכה ויסורין הוא פ"ס בנ"ס: (ז) ויחדון תרגם סל
 לחוה חסוד וכן כלן: (ח) עברין על גזרת מיטרא דין וכן סני דבומיו פוזה גזרת מנהו
 ועבירה גזרת עבירה דבכו ורקות חסת יפת סוחר מה כתיב חסודו בננו זה סורר:
 (ט) ולא תמטון פ' מציפין לשון על דלמכת וי"ל סלל ימיון חת סורר כגבלת חרכים
 ויש רועים גרזום ולא תמטון כגבלתו דחייבו וכיר גליו דמיוו כיה פ"ס: חסות
 סמחט טוין לסיל כרסת סוכים ככסות כי ימאל: (ב) קרויט דעתא דחסון כדמכוב וס
 לא קרוב חלוק ולא ידעמו נחם לי חלל חסד מלמד על הקרוב כסוכות רק חוק חסות
 כגלה ולא ידעמו חסוד ככסותו סל מקרס: חסודו ומקרייה פ' דמה סעלה חיוותת ויס לה
 חסותו

יונתן

(א) ויהי וכו' סעורה על כוילי מדרס וק"ל: (ב) כל יומי סענתח דרוס וימס דריס
 כל ימי הסעוד לחפוי חס"ד וימס סיהס רביס סלסל וכדפריס"ל: למכסח כסנתח דריס
 חסורח למסס חפילו כסנת וכן הוא כסות חין גרין על חסיר לכהסלה חפילו ג' וימס
 קודס סנת וסס הקודס וסירעס סנת להיות חון סכנת חסקת חסותה וחסר דסבר וזקק
 כסוקיטיו כל ימי הסעוד חו יכוילן לכוסס כסנת חכל כסנרין כסחלה כיוס סני חון וסחין
 לכוסס כסנת כיון סכילו לצור כסח"ל כיוס חסד וככוסס כיוס ו' ו"ס סחמר כל ימי סכנתח
 וי"ל דסבר מני חון גרין כסות מנ' וימס קודס לסנת וק"ל: דכדולל מ' כלי כדולל: (ח) דלת
 סעוד כסנר חל"ל וי"ל וסל סעון כנל כי ויססו גל ת"ו ועבדו חוגר וסססו הוא כנ"ס
 דסותה: (ג) טריגונין פ' רקות ודדיס וכבר מבוחר חללו: (ד) ככבו כי דינח רעח חסכרין
 פ' סרי ב"ד הגזול וסכיסו חס"י חס הולכים סעון ולסמר סחמרו הולכים להס וטוין כדסוד
 ויקוט: (ד) וכויר לשון חסיות וכן כנמח"ל כלל גזול ולי"ל סהול ג' חוכיר ולא חסבר וי'
 דמח ט' לא סח לרועי כווס סוכן חסד כווס: (ה) חסד דסורין פ' קנז סל חולסית
 וכוס לשון כסנר חסיל סל דכויס: מנו כרסת פ' מביבורו וייתו לה כרסת"ו ד' חס"ה
 כר ג' גורס וסחל כנו כוסח ודיו לנדו וסכה חסכר דס חק"ל רימס פ"ס:

לכון מן כל בעלי דבכיכון מן חוזר בארעא דני אלהבון יתיב לכון
אחסקא למירחא תמחון ית דוכרנא דעמלק מתחות שמאי ואפילו
ליומי מלכא משיחא לא תתנשי :

פרשת תבא

כך (א) ויהי יחי ארום תיעלון לארעא דני אלהבון יתיב לכון אחסקא
ותירחונא ותיתבון בה : (ב) ותסבון מן שירוי בכורא דמתבשלין
מן שירויא בכל אפא דארעא דתעיל מארעד דני אלהבון יתיב
לכון ותשון בסלא ותחבון לאתרא דיתרעי : אלהבון לאישא
שכינתיה ממן : (ג) ותעשרון בסלא וצינא ופיפרינא ותעלון
לית פתנא דני יחי ממני לכהן כב ביומא האינן ותיתרון ליה
אודינו יומא דני קדם : אלהך ארום עלינן לארעא דקדם : לאבחתן
לממן לנא : (ד) ונסב פתנא ית סלא דבכורא מן דך ויוביל וייתי
גרים ויחית ומקטר כרון ותחגיגה קדם מרבחא דני אלהבון :
(ה) ותתיבון ומיתרון קדם : אלהבון לארס נברא נחת אבונגועקב
מן שירויא ובעא לאובדותיה ושונבה מוקרא דני מן דוי ומקטר
כרון נחת למצרים ואיתותב ממן בעם קליל ותנה ממן לאומא
רפא ותקיא ומסגיא : (ו) ואבאישו לנא מצראי וצערו ותנא ויהבו
עלנא פולחנא קשא : (ז) וצלינא קדם : אלהנא דאבחתן וקבול
: צלותנא וגלי קמיו צערו וליעומן ורמון : (ח) ותנפיקנא : ממצרים
בידא תקיפתא ובדרע סממא ובחוננא רפא ובאתין ובתמחין :
(ט) ואנשל ותנא לאתרא דני יתיב לנא ית ארעא דנא ארע דפירחא
שמנין פחלב ותלון כרבש : (י) וכדון הא איתמי ית שירוי בביורי
אפא דארעא דיתבת לי : ותחגיגה קדם : אלהך ותסגור קדם
: אלהך : (יא) ותחדי בכל שבת ריבת לך : אלהך ולאיש פתיכון
ותחנן ותיכלון אתון ולינא וגיורי דביגיכון : (יב) ארום תשיצון
לעשרא יתו כל מעשר עללתך בשמא תליתיתא דשמשייתא ותתנן
מעשרא קמא ללינא מעשרא תנינא הוא מעשר מספגיא לגיורי
לתמא ולאומתא ויכלון בקרונך וישבעון : (יג) ומעשר תליתאי
תיסק ותיכול קדם : אלהך ומימר הא אפרשן קודשא מן ביתא
והחור ותבון מעשרא קמא ללינא מעשרא תנינא לגיורי לתמא
ולארמלא חי בכל תפקידתך דפקידתני לא עבדת חדא מן פקידתך
ולא אנשיית : (יד) לא אקלית ביומי אבלי מגיה ולא אפרשית
מגיה במקסא ולא יחבית מגיה מכריכון לנפש דמית שמענן בכל
מימרא דני עבדת ככל מה דפקדתני : (טו) אודיק ממורד בית
שכינת קודשך מן שמאי וברוך ות עמד ית ישראל וית ארעא
דיתבת לנא חקמא דמיתא לאבחתנא ארעא דפירחא שמנין פחלב
ותלון כרבש : (טז) יומא דני : אלהבון מפקר לכון למעבר ית
קיימא האלון וית דינא ותשרון ותעברון ותהון בכל לבכון ובכל
בפשכון : (יז) ית : חשבנתן חשיבא חדא בעלמא יומנא דהבון
כתיב

כה (א) ארום יחי תינרא בין תרון גבירא ותקרבון לנת דינא
וידונן ותהון ויכרעון לבינתא ית זפאח ולחובא ית חיקא :
(ב) ויהי און מתחייב למלך חיקא וירבעניה דינא וילקניה קמיו
קמיסת חוביה בדיניה : (ג) ארבעין וצליף וחסיר חד וילקניה לא
ישלים דילמא יוסף למלקייה על תלתין ותשע און מלקות ויתר
ויסמפון וקא יתבון אחוד ואנת חמי ליה : (ד) לא תנממון פום תורא
בשעת דרכיה ברם ביממא דאיתרעת קמי לקי שיחנא ודלי חמי
לא תזממוניה ליה : (ה) כד ביירון בעלמא דרון שעא חדא אחיו מן
איבא דנעדרון באחסנתא לא תהון אית : שכיבא הפקרא בשקא
לגבר חילונא וקמא ועול עלה ונסבינה ליה לאיתו ונבם יתה :
(ו) ויהי בוכרא דתוליה וקום באחסנתא על שום אחיו שכיבא ולא
יתמחי שמיה מישראל : (ז) ואם לא יצבי נברא למיסב ית ביממיה
ותיסק ביממיה לתרע בי דינא קדם חמשא חמימין ויהון תלתא
לביניו ויתרון לסתרון ומימר בלישן בית קודשא קמיהון מקרב וקמי
למיממא לאחיו שמא בישראל לא צבי לבמתי : (ח) ויקרון ליה
חמימי קרמיה וימללון עמיה מילכא קשישא וקום כבי דינא וימיר
בלישן בית קודשא לא רעינא למסכת : (ט) ותתקרב ביממיה
לנתיה לקדם חמימא ויהו געיל בריגלא דבימיה סנדלא דליה עקבא
דמיט בשנצי ובפום סנדלא שנצי קמיון ויחסם ריגליה בארעא
ותקום איתתא ותשרי שנצי ותשלון סנדליה מעלניה ריגליה ומן
בתר ברין תירוק קמיו רוקא נפישא דמתממי לחמימא ותתיב
ותימר כרון חמי לא זעובדא לגברא דלא יבנה ית ביתא דאחי :
(י) וכל דקיימין ממן ירזון עליו ויקרון שמיה בישראל בי שלף
סנדלא : (יא) ארום מתגרון בני נשא כחדא גבר ותכריה ותתקרב
איתת חר מנהון לשויבא ית בעלה מיד מחהו ותושיש יתה ותתקף
בבית בפתחיה : (יב) ותקשעון ית פיסת יתה לא תחוסן עגיכון :
(יג) לא יחי לכון בנתתיקון מתקלון דנכיל מתקלון דברבון למחוי
ובין בהון ומקלון ועירון למחוי מובין בהון : (יד) לא יחי לכון
בבתיכון מכל דנכיל מכלן דברבון למחוי ובין בהון ויכלין ועירון
למחוי מובין בהון : (טו) מתקלון שלמי ומסחאתא דקשוש יחי
לכון מכלין שלמי וקששו דקשוש יחי לכון מן בגלל דיסגון וימיכון
על ארעא דני אלהבון יתיב לכון : (טז) ארום מרחק קדם : אלהבון
כל דעבדי אלון יכללא כל דעבד שיקרא בפרקמשא : (יז) הון
דכירין ית דעבדו לכון דבית עמלק בארעא במפקבון ממצרים :
(יח) דארעו יתבון בארעא ותנה קשיל כבון כל דתנה מתררה למקמי
במר מימרי תינן נברא דמשבטא דבית דן ותנה בידהון פולחנא
נוכרעה ותנה עננא פלוש ותהון ודבית עמלק מקביל ותהון וקשע
בית גבריהון ושירי לעילא נאתון בית ישראל חותון לעני ומשלחון
מסוגי שעבדא דמצראי ומן דלוחי גלילי נמא דעברתון במצעיהון
ולא דמלון בית עמלק מן קדם : (יט) ויהי כד יגים : אלהבון

יונתן

כיון דכתיב כל טושה חלה לסתוק מכל טושה פול חלל חס אינו ענין למדות דהרי כבר
אמורים נחשו לשאר פרקמקול : (יח) הינו נבירא וכו' דבית דן וכו' פולחנא נוכרעה
ס"ל כרבנן דעלמי חרב נתון ואחרו כל הנחלים חסרון טעם של דן סלגון הענין מתחת
פ"ג ובתי"ס וכדמתרגם בפרשת בשלח : וקטע בית נבירא וכו' לעילא פ"י מתן החילה
והק כלפי מעלה ומתחת נחמת האלהי בלינת קודשא חל"י רמו נללא לזה כי מלת
הנחלים הוא חסודות נחש מילה כי כזה פהיה מפורש נחש מתקנה נבית מילה ווי
כזה ל"ח : ומן דלוחי נלילי יתח פ"י מפחד נלי ים כי תרגום פחד דלות : (טז) חילול
ליומי משיחא עיין כפ' בשלח ובח"ס :

(ג) בשלח ויוניא מואל כלשון נמרח דגדריס פרק הטרר שקל צינא וכו' כלי וכו' כאלן
שפער הכנוריס בשלים חלום חו הסלים נבירות חלום חסום הידור מטה לעטר
סוקי ירוסלים נבירות ונסלים : סיפורות י"ח כג דיה ויהי ויהי חסום הידור מטה לעטר
כו : ממני לכהן דב פירוש טיהא ממונה לכהן גרול דולוף ח"ס דהבון וק"ל : (ד) ויוביל
ויומי ויריס ויוסות פירוש הכסן מולין ומסת מעלה ומוריד ומתק ומיני וכן ס"ל לר"ל
כן יעקב במסכת סוכה פרק ג' וכו' : (ט) חרשע דמירחא שמנין : פי'
דמ"ח

עם אתת אביו ארום גלי כנפא דגלי אביו הוון עניין פלהון פחדא
 ואמרין אמן : (כא) ליש דמשמש עם כל בערדא הוון עניין פלהון
 פחדא ואמרין אמן : (כב) ליש דמשמש עם ארתיה ברת אביו או
 ברת אמיה הוון עניין פלהון פחדא ואמרין אמן : (כג) ליש דמשמש
 עם חמותיה הוון עניין פלהון פחדא ואמרין אמן : (כד) ליש דמחיי
 חברה בלשון תלימאי במוקרא הוון עניין פלהון פחדא ואמרין
 אמן : (כה) ליש דמקבל שותרא למיקטול בר גש למשרי אדם
 זכאי הוון עניין פלהון פחדא ואמרין אמן : (כו) תרמיכרי שבטיא
 כל חד וחד הנה אמר ברקתא בכללא ולושיא בכללא מברכיא
 הוון הפכין אפיהון לכל מילא ומילא כלו קביל שוורא דגריזים
 ואמרין בריך יהו נברא די יקום ות פתגמי אורייתא תרא למעברדון
 מלשטיא הפכין אפיהון כלו קביל שוורא דעיקר ואמרין ליש יהו
 נברא ולא יקום ות פתגמי אורייתא תרא למעברדון דוון עניין
 פלהון פחדא ואמרין אמן פתגמיא אליו אתאמרו בסניני ואמניו
 במשכן וימנא ואיתלותון במשרי מואב תרמיכרי מילין מן
 מלקתא לכל שבטיא ועל כל פיקדא ופיקדא אתגור עלה תלתין
 ושיית קיימין :

כח (א) ויהי איו קבא תקבלון למימרא דיי אלהבון למימור
 ולמעבר ית כל פקודי דאנא מפקיד לכוון יומא ותימניכוון
 יי אלהבון רמין וגיותגין על כל עממי ארעא : (ב) ויתון עליכוון
 כל ברקתא האליו וידבוקכוון ארום תקבלון למימרא דיי אלהבון :
 (ג) בריכוון אתון בברקתא ובריכוון אתון בחרקא : (ד) בריכוון ולדי
 מישיכוון ופירי ארעכוון בקרי תוריכוון ועדרי עניכוון : (ה) בריך סלי
 ביכוריכוון ותלת שירי אצנותכוון : (ו) בריכוון אתון במעלכוון לבתי
 מדרשיכוון ובריכוון אתון בטפכוון לפרקטשיוכוון : (ז) ישו מימרא
 דיי ית בעלי דבכיוון דקיימין לקובליכוון למבאשא תכירין קדמיכוון
 באורחא חד יהו נפקין לונתכוון דסדרי קבא ובשבא ארחין טעין
 יהוון ערקין מן קדמיכוון : (ח) נפקר יי עמכוון ית ברקתא באוצריכוון
 ובכל אוששות יריכוון ויבריכוון בארעא דיי אלהבון וחיב לכוון :
 (ט) יקום יתכוון מימרא דיי קדמוי לעם קדיש היכמא דמליל לכוון
 ארום תתקוון ית פקודי דיי אלהבון ותתכוון בארעו דתקנו קדמוי :
 (י) ותמון כל עממי ארעא ארום שמוא דיי חקיק בזמן דתפילין
 עלך וינחלו מינד : (יא) וישיריכוון מימרא דיי לשבא בולרא
 דמעיוכוון ובולרא דבעיריכוון ובאבא דארעכוון על ארעא דקיים יי
 לאבתכוון : (יב) ארבעא מפתחין בירי דמארי עלמא דלא מקרינו
 בידא דשפסרא מפתחא דחייחא ודקבריא ודמוגי ודמטרא וכן אמר
 משה נבא תבא יפתח יי לכוון ית אוצריה טב דעמיה בשמיא
 למשן מטר ארעכוון בזמניה בכיר במרחשון ולקיש בניקין ודברקא
 ית כל עובדי יריכוון ותזופון לעממין סגיאן ואתון לא תצטרכוון
 למזוף : (יג) ומגי מימרא דיי ותכוון למלכין ולא חדרושוון ותתוון
 לחוד מנשלין ולא תהון למאסין ארום תקבלון לפקודי דיי אלהבון
 דאנא מפקיד לכוון יומא למנמור ולמעבר : (יד) ולא תסמון מן

כתוב שמע ישראל יי אלהבא יי חד מטול למחוי לאלהא ולמקד
 בארעו דתקנו קדמוי ולמנמור קיימוי ופקודי ודינוי ולמקבלא
 למימריה : (יח) ומימרא דיי חטיב יתכוון חטיבא תרא בעלמא יומנא
 דקבין כתוב מאן קנות עמך ישראל עם יחיקא בארעא מטול
 למחוי ליה לעם חביב היכמא דמליל לכוון ולמנמור כל פקודי :
 (יט) וימנא יתכוון רמין וגיותגין על כל עממיא דעבר לראו ולשום
 דיקר ולשיבוהרא מטול למחוי עם קדיש קדם יי אלהבון
 היכמא דמליל :

כז (א) ופקיד משה ורבי ישראל ית עמא למימור טורו ית כל
 מפקדמא דאנא מפקיד לכוון יומנא : (ב) ויהי ביומא דמעברון
 ית יודנא לארעא דיי אלהבון וחיב לכוון ותקיימוון לכוון אבנוו וברכוון
 ותשועון ויתון בנראה : (ג) ותכתוב עליהון ית כל פתגמיא אורייתא
 תרא במעברכוון מן בגלל דתייעוון לארעא דיי אלהבון וחיב לכוון
 ארעא דפיקרא שמינוו פחלב ועברין דבש היכמא דמליל יי אלהא
 דאבתכוון לכוון : (ד) ויהי בזמן דמעברון ית יודנא תקיימוון ית
 אבניא האליו דאנא מפקיד יתכוון בשוורא דעיקר ותשועון ויתון
 בנראה : (ה) ותבגוון ממן מברקא קדם יי אלהבון מברב אבניו
 לא תרים עליהון פולא : (ו) אבניו שלמין תיבגוון ית מברקא
 דיי אלהבון ותסקוון עליו עליון קדם יי אלהבון : (ז) ותיכסוון
 נכסת קדישוון ותיכסוון ממן ותיחדוון קדם יי אלהבון : (ח) ותכתובוון
 על אבניא ית כל פתגמי אורייתא תרא כתב חקיק ומפרש מתקרי
 בחד לישן ומימרגם בשבעין לישנין : (ט) ומליל משה וכתבא
 בני לוי עם כל עמא למימור צייתו ושמעו ישראל וימנא הרוו
 אתברחיו למחוי עמא קדם יי אלהבון : (י) ותקבלון למימרא
 דיי אלהבון ומעברון ית פקודי וית קיימוי דאנא מפקיד לכוון
 יומא דיו : (יא) ופקיד משה ית עמא ביומא תהו למימור : (יב) אליו
 שבטיא יקומוון לברקא ית עמא על שוורא דגריזים במעברכוון ית
 יודנא שמעון ולוי ויהודה ויששכר ויוסף ובנימין : (יג) ואליו שבטיא
 יקומוון על לישא בשוורא דעיקר ראובן גד ואשר וזבולון דן
 ונפתלי : (יד) ויכרוון ליואי וימרון לכל אינש ישראל בקרא קמא :
 (טו) שיתא שבטין קמו על שוורא דגריזים ושימא על שוורא דעיקר
 נאורנא וכתבא וליואי במציעא מברכיא הוון הפכין אפיהון כלו
 קביל שוורא דגריזין ואמרין בריך יהו נברא ולא יעבר עלם וצורה
 וכל דמו מה דמרחק קדם יי עובר ידי אומא ולא ישנו בשוורא
 מלשטיא הוון הפכין אפיהון כלו קביל שוורא דעיקר ואמרין ליש
 יהו נברא דעביר עלם וצורה וכל דמו מה דמרחק קדם יי עובר
 ידי אומן ושנו בשוורא הוון עניין פלהון פחדא ואמרין אמן :
 (טז) ליש דמוקול איקרא דאביו ודאמיה עניין פלהון פחדא ואמרין
 אמן : (יז) ליש דישני תחוקא דחבריה הוון עניין פלהון פחדא ואמרין
 אמן : (יח) ליש דוטע אכסניא באורחא דהוא מרמי למטיא הוון
 עניין פלהון פחדא ואמרין אמן : (יט) ליש דיצלי דין דייר יתם
 וארמלא הוון עניין פלהון פחדא ואמרין אמן : (כ) ליש דמשמש

יונתן

מילין מלחא לכל סטטא נגד ו"כ סטטוס וכל זה כמטוס מרד חלו גמורין ר"ע הכי ס"ל פלגי
 חר"ס וסבר ברין ככלל וכמטוס וכן חרור ככלל וחורר כפרט וכללת ופרשות נחמור כסטי
 כחלל מוסד ונשט כמטוס מוחלכ . התגור פלה תתוון וסית קיימין פי לכל פלוה נכרמו
 ל"ו ברישות י"ב דמינו ו"כ דהאל מופד וי"כ וערבות מוחלכ סרי ל"ו ודלח כ"ג דחמ
 מ"ס זכ"י : (ה) שירי חלומכוון פירוה תחלת טיטטכס ומחולל חמד וכן וסא"ר .
 (ו) במשלין לוי מדרסא ע"ס ברין כהל כסס ה' . כמפקדן למרמטיוכוון כן סוה כמדרס
 רכב ורס לחמן סוה לדרן והנפת מנח ומתן וק"ל : (ז) חרשין טעין יכוון פירוה
 דברים נכוכים ומוטטים : (ח) מוסן כמילין לעלך ר"ל מוכן וממוון ויחד סוה כהל לכוון
 כוון דמפילין עקל וכדליתא כמקד קמח דברכות ורסל כל סמי החרן כי סס וגומר רבי
 חלישור חומר חלו מפילין סבראס לוי סהס כגלוי וי"מ כי סס ה' מקוד סוה ר"ל ס"ן
 רמו סל מפילין סבראס : (כ) חרעט מתקסות וכי דלח כמטוסין כדל דמפסרל פירוה
 סליס

דחיי חרן ונת גוי' אלח פירוה חרן סס סמי"ס כחלב . וחליון פירוה ומקוים כדכס :
 (יט) ולשום דיקר כמו סל יקר : ולשיבוהרא מרגוס סל תפלות : (כ) תשועון פגורח פירוה
 תשועון כמיר וכי' כמניח חוכה נירח וסיוח . (כ) כמד לוסן ומתורגם כע' דייק
 מנחרי סעט סעטת סעסחור וזקת סעט סהכל יכוטו סהל הכתב ח"כ כ"ל לחד . נס סעט
 כגומ' הכי סו ודפירוס"י וטיון כמפרס"ס : (טו) דמו מה דמרחק פי' דמות הרמוקה וזיה
 למי ס' חליטו : וירושלמי סהס"ס לכוון פסירות חו סהס"ס כקול סהס"ס סמקו ועט כולס
 כיוסד : (טז) דמוול חיקרל פי' סמניס כמד חכ וס : (יז) דוטע אכסניא כדורחא דסוה
 דמי לסמיל דייק ממה דכתיב בדרן וחי חסותא מנח קחי מחי בדרן סה חפילו בעיר נכוכת
 טורח חללו דכתיב ולמני פור לא תמן כמפול אלח מרכיב בדרן סממע דקחי חסותא דטור
 סוה סחיו יונע סורר וק"ל : (כד) לוסן פליתאי פי' לכוון סרע מיקרל פליתאי מעטס
 כמחורר לפיל פרסע דכרסית כמטוק ויסם וכ"ל קווסים וכמו סכמנו ות"ס . (כו) פרמיכרי

כל פתגמא דאנא מפקיד לכוּן יומנא לימינא ולשמאלא למחר
 בחר טענת עממא למפכתהון : (טו) פד פתח משה נביא למימר
 פתגמי אוכחזא האלו אתרנישת ארעא ושמיא ועו שמשא
 וסיבא קרדו ויבוכביא כנשו וזוהו אבתא עלמא צווחו מבית
 קבורתהו וכל ברייתא שתקו ואלגיא לא שלשל ואוהו עניו
 אבתא עלמא ואמרין חכול על גנין פד יחובין ומטון עלהון
 לונשא אלו הך וכלו לסבורתהון ודלמא יעבר בהון שציו
 ולא תהו זכותין מננא עליהון ולא יחו נבא דיקום וצלי אמטולתהון
 ברת קלא נפלת מן שמי מוטא וכוּן אגרת לא תדלתו אבתא
 עלמא דאפילו פסקא זכותהון דכל דרעא זכותהון קא יפסוק ומיימא
 דקיימית עמכוּן לא מבטלא ותהו מננא עליהון עגי משה נביא
 ואמר אף על גב דאנא מוכח תהון על תנא מתווכחין למימר
 דאין לא תמבלוּן למימרא דיי אלקהון דלא למישור למעבד ות כל
 פקודי וקמי דאנא מפקיד לכוּן יומא דיו ויתון עיבוכוּן פלהון
 לונשא האלו ודרבונכוּן : (טז) לישן אתון בקרתא ולישן אתון
 בתקלא : (יז) לישן סלי בכורכוּן וחלת שירי צונתכוּן : (יח) לישן
 ולרי מעיכוּן ופירי ארעכוּן בקרי תורכוּן ועדרי עיכוּן : (יט) לישן
 אתון במעלכוּן לבתי קיאטרונכוּן וקודקסתכוּן למבטלא פתגמי
 אוכחזא ולישן אתון במיפקכוּן לפרגמטיכוּן : (כ) יגרי מימרא דיי
 בכוּן ות לונשא ללשטא ממוככוּן ות ערבוכא ערבא שלמכוּן
 ות מוזפתא בכל אוששות ירכוּן דמעבדוּן עד דתשתיעוּן ועד
 דתוכרוּן בסרוכביא מן קדם בישות עובדכוּן דשפקתוּן נחלתי :
 (כא) יארק מימרא דיי בכוּן ות מותא דישצי יתכוּן מעילו ארעא
 דאתון עללוּן ממן למורתא : (כב) ימחי יתכוּן מימרא דיי בשחפזתא
 ובקרתא ובאישא דגרמא דדלקא מוחיא ובתרהורי דלוחי צירתא
 דקא ובשלופי חרבא ובשדפנא ובירקנא דמקדנניא ודרפונכוּן
 על שוויכוּן עד דתיכרוּן : (כג) ויהו שמיא דעיבוכוּן הוּ בנחשא
 דמויע ולא מספקוּן לכוּן טוין ומטרין וארעא דתחוככוּן הוּ כפרולא
 דלא מויע דלא מרשבא אילגו ואספרמקי ומגדי ירקי : (כד) יגרי
 וי פתר מטוין דנחתין על ארעכוּן רוחא דמסקא אבקא ועפרא
 עליו עשפי חיקלכוּן מן שמנא יחות פורענו עליוכוּן עד
 דתשתיעוּן : (כה) ישו יתכוּן מימרא דיי תברין קדם בעלי דבכיוּן
 בארעא חד תפקוּן לקדמונתהון לסדרי קרבא ובשבועתי ארעוּן
 שעיו תהוין מפסין ויג ערקין מן קדמיהון ותהוין לריוח לכל
 מלכות ארעא : (כו) ותהי נבילתכוּן משגרא למיכל לכל עופא
 דשמנא ולבעירא דארעא ולית דמגיד ותהו מעילו נבילתכוּן :
 (כז) ומחוככוּן מימרא דיי בשיחגי דילקו כהון מצראי ובשחוריא
 דמסמין חוונתא ובגרבא ובחכוכא דלא תיכלוּן לאתסאה :
 (כח) ומחוככוּן מימרא דיי בשויתא דמשפשא מוקרא ובסמיתא

משה
 יונתן
 חזנים נחסרים כיר פלח וטסורא פירוס כמו חסנה לחלן וכ"ה נגמ' דיומח . כביר נחורסון
 ולקיס כניסן עיין לעיל פ' בחקתי : (טו) לא טבלא זכורין פירוס עמיסה סל פן כי כן
 חרנס מנין עמיס יתנו קול חכמי וזוהיין יתנו קול וזר וכוּן הוּא לשון נחורא דסנת פ' קרמי
 בר חסא חמר וזוהיין וכו' כל הסוק מנחור מעמנו : (טז) קיאטרונכוּן סס כתיב סל סוק
 לשון עירטרות . וקודקסטיין כתי טויל סל ע"ג : (כ) ללשטא ממוככוּן דייק דליסכא
 דמחרה לשון חסרוּן הוּא כדעריס' וחסרוּן שייך נבי ממוין וכן מרוביכל נבי סוס .
 מוויפוזא חרנס סל ספרה ירוחיה כ"ג ו"ה על כסוק הה ספרה ס' הוּא מוויפוזא חרנס
 ס' : (כא) ידוק לשון נחורא חרוק וכן כתיב חרוקיס כעוס : (כב) ובאישא דגרמית
 פירוס חס סהעלמות מעקוסיס . דלוקא מוחיא שחמות סכסן מקדא . ובתרהורי דלוחי
 פירוס סרוכביא פירוס על מוסיכס כ"ג חרנס סל יופי טלה . ולשווי כרי סלקות וע"ס :
 (כג) ולא מספיקין עליו ומטרין ובחוקמי חרנס יונתן ולא למחא פירוס דכחוּן חקס
 פירס' ספי' ססס החסיס למחוט וחק סויו מויעין קת כחוסת לחמיר מכל חקס
 לא יחיה כרי סיפוק . דלא מרוביכל פ' סלח יחא חלחל חמיר ומחוּן כן לא תגדל חרוּן
 פירוס . חספמקי מווי כעמיס סס ומלון הנחורא ומחיות פ' החללת רב חייח טרה
 ומחילי לה כלספרמקי ומגרי : (כד) כמר מטרין וכו' דיוקו כרס' י וקא כמר מיערס :

(כ) כתיבוכוּן וכן בירושלמי כתיבוכוּן חספי' והפי' שמחך הסמין חסרס : (כח) כטוויפוזא
 דמעטפס יס רויס לרס כחולי חמטפס החוּ סכרזס וזוּ מוקדא כדלקמן .
 וכעטפוזיס כמר מטרס כתיבוכוּן ולשון נחורא הוּא כעלה מרית ליקי עטמוס :
 (כט) מילכל טח עלה עובס לרוריס דרומיס . ולא יחוי ככוּן מחוי קוסטס פי'
 סלח יחא כן מורה דק וחמת דוייק דלי כעטפסו סחתי עוויס סלח כמר נתקללו
 בערוּן חלס ס"ח בענין טלה עובס . סוכמח דמטס סחית כתיבכל פירוס כלסר יחמס
 ר"י נחורא כל ימי כיתמי חמטער על פסוק זה וכו' וע"ס דפת כתיבס מחלח : (לג) חולגני
 ולית כתיבוכוּן כמר מטרס . עבדין כתיב פירוס וכוּן ברויך מעטפס עוביס דרורס וכוּן חלל
 ידן סליוט טסח ירוי חלל חמונה כתיבכל וכוונה : (לה) דמיעטתון פירוס כעלל סכרסת
 דכר עבירי כן כתיב חרנס סל ובריס כורטוט חמסן . וזכוככ דמסין וכן כתיבליס
 ע"ח הכרוע ע"י חמיע . לא תסובו לחוריתא דקסס ליה וסלל כתיב כי חמי ס' וסכסן
 ומחי לא תוכל להרעל חלל סל לסביס וסל לסלויס כתיב . מוקדא הוּא חרנס סל דקדק
 וכן לעיל כסוק כ"ח מרסס וו סוויפוזא דמטס מוקדא : (לז) חרונין פירוס חסיס .
 (לח) יקדס פי' יסכר וכן בירושלמי : (לט) וחלל לשון וסללי ספר : (מ) יתרוּן ויתכוּן פי'
 יכלו מחמת חמולעיס וכן בירושלמי : (מג) מסוקיין על חסוקיין וכן מחמין מן
 מחמין

למשפטעבדא מן וליח דמכניש : (ס) אלו פתגמי קיימא דפיקד
י ית משה למגוד עם בני ישראל בארעא דמוצב בר מן קיימא
דגזר עמון בחורב :

כמ (א) וקרא משה לכל ישראל ואמר לחון אמתן תמיתון ית כל
סחוטתא דעבר מימרא דיי לעינכון בארעא דמצרים לפרעה
ולכל עבדיו ולכל יתבי ארעיה : (ב) ניסין דבברן דתמיתון פעינכון
אמתא ותמיתא דברקבא האינן : (ג) ולא יחב מימרא דיי לכוון לבא
למגשי אמתו למנבע ועיניו למרמא אמתו למחשי ואודניו
לשמטא אמתו לצימא ואתון נשיתון אורייתא דלכבון וירמיתון
פעינכון ושמטמתון אודניכון בוסן יומא דרוי : (ד) ותלויכת יתכון
ארבעין שניו כמדברא לא כלמו כסותכון מעליו נושמיו וסנדלכון
לא איטלעו מעליו ריגלכון : (ה) לחמא דעבורא לא אכלתון וחמ
ומירת לא שמתון ונתת אורייתא תירא מסתרא כמדדשיכון משול
דתעסקון בה ותגדעון ארום אבא הוא יאלהכון : (ו) ואתחון לאתרא
דרין ופס סחון מלקא דחושבנא ועו מלקא דמתן לקדמותנא
לסדרי קרבא ומחונן : (ז) וכבשנן ית ארעהון ויתבנא אחסנא לשיבט
ראובן ולשיבט גר ולפלגות שיבט מנשה : (ח) ותגטרון ית פתגמי
קיימא דקרא ותעבדון ותהון מן בגלל דמצלחון ית כל דמעבדון :

פרשת נצבים

(א) אמר משה נביא לא כשומרא אבא מסחר בכוון אלהן כד
אתון מעתדון יומא כולכון קדם יי אלהכון רישי סנהדרין
דלכוון ואמרכלי שבטיכון סביכון וסרביכון כל אינש ישראל :
(ב) מפלכוון ונשיכוון וגיוריוכוון די כגו משיריכוון מקסוע קיסיכוון עד
מילואי מימיכוון : (ג) לאעלותכוון כקימאדני אלהכון ולאורחותכוון
כמנפתיה דיי אלהכון גזר עמכוון יומנא : (ד) מן בגלל לקיימא
יתכון יומנא ליה לאומה כריחה והוא יהו לכוון לאלתא חכמא
דמליל לכוון יחי כמא דקום לאכתתכוון לאכתתא וליצחק וליעקב :
(ה) ולא עמכוון בקחוריוכוון אבא גזר ית קיימא דקרא ומסחר ית
מוקמא דקרא : (ו) ארום ית כל דקרא דקמון מן עלמא בלחון הינון
דקיימין דקא עמנא יומנא קדם יי אלתא וית כל דקרא בעתידין
למיקום עד סוף כל עלמא בלחון הינון קיימין דקא עמן יומנא :
(ז) ארום אתון יבעתון סבום שניא דיתבנא בארעא דמצרים
וגבורן דעבר לקא ביני עממא דעברתון : (ח) ותמתון ית
מרתקתרון וית טעון דדחון דמן קיסא ואבנא דקיימין באושקני
ושעון דכסיף ודחב דיויכוון עמרון כבטיא אחריו דמן בתריהון
דקא ותגבון : (י) אודתרון דקמא אית בכוון חשמו ולא יחוי בתר
דקא בר נש או איתא או גניסא או שבטא דלביה מתפני למשעי
יומנא מדחלתא דיי אלתא למפלח ית טענות עממא דאנון דקמא
אית בכוון מעו דשריש דלביה מחתרת עלוי בתר חישתא דשריו

משח וחמרי בקרי חוריוכוון ועדרי עניכוון עד זמן די יחבדון
יחכוון : (יג) ויעיקון לכוון בכל קריוכוון עד זמן די יחתון אכולכוון
דמא ודלויכוון דאתון דחיצין בהון לאשתיובא בהון בכל ארעכוון
ויעיקון לכוון בכל קריוכוון בכל ארעכוון דיחב יי אלהכון לכוון :
(יד) ויגמרון ולדי מעיכוון דחיקלגון ככפנא בשר בגיכוון ובגתיכוון
דיחב יי אלהכון לכוון בצערו ובקעא דיעיקון לכוון סגיאכוון :
(טו) נברא דמחשי ככוון דרמפרנק לחדא תבאש עייגיה באחוי ובאתתא
דקמא בעוביה ובשייר כגוי דישיר : (טז) מן לא למתן לחד מנהון מפשר
כגוי דייכוון מן דקא אשתייר ליה מדעם בצערו ובקעא דיעיקון לכוון
סגיאכוון בכל קריוכוון : (יז) דמחשייתא ככוון ודמפרנקא דלא נכית
פרסת ריגלה למדרס על ארעא מן פרינקא ומן חישותא תבאש עינה
בבעיל דמדיך בעובה ובברה ובברחה : (יח) ובשפיר שיליתא דתופק
מביית תורפה בעיון מולדה ובכנה דתוליד ארום תיכלגון כחוסכן
כל מדעם כשומרא בצערו ובקעא דיעיקון לכוון סגיאכוון
כקריוכוון : (יט) אין לא תגטרון למעבד ית כל פקודיא דאורייתא
דקרא דבתיכוון בספרא דרוי למדחל ית שמא נקרא ודחיקא דרוי
ית יי אלהכון : (כ) ויכסי מימרא דיי מנכון רוח קודשא כד
יתון מחמין עליכוון ומחמין על בגיכוון ממו דברכוון ומחמין דלא
למשפכוון וטרעין בישין ומחמין דמתעמקין על גושמיכוון :
(כא) ויחב ככוון ית כל ארעא דאתגריי כמצרתי דחילת מן קדמיהון
ויתדאקון ככוון : (כב) לחוד כל מרע וכל קחא דלא כתיבוין
בספר אורייתא דרוי וקיימו מימרא דיי עליכוון עד דתשתמיצון :
(כג) ותשתירוון באומא קדיא חזק די הותון חי בכוכבי שמא
לסגיי ארום לא קבילתון למימרא דיי אלהכון : (כד) ויהי חכמא
דחד מימרא דיי עליכוון לאושבוחכוון ולקאכנא יתכון תגרין ויחרי
מימרא דיי עליכוון עממין נוכדראין להוכרא יתכון ולמשפצי יתכון
ומיתעקרון מעליו ארעא דאתון עלליו לחמן דמרתת : (כה) ויברכוון
יי בגיי כל עממא מסיפי ארעא ועד כייפי ארעא ותחוןו מוס
ארנונא לפלחי טענותא דלא ידעתון את ובכתתן דמן קיימי ואבניו :
(כז) ואין ותפלג דעתכוון למפלח לשענותהון ואיגרי כייגיון וכיני עממא
האינון ולא תנוחין ולא יהו מנח לפירסת ריגלכוון ויתו מימרא דיי לכוון
מן לבא דחלל דמשפכוון עייגין ומפחת נפש : (כו) ויחון חיוכוון פלגין
לכוון מקבל ותחון דחלון יימם וליי וקא תחמנן בתיכוון :
(כז) בצפרא תחון אמרון לואי דיהי רמשא דעמן מארכו בשעימא
באפיון ובכמישא תחון אמרון לואי דיהי צפרא דעמן מארכו בשעי
ליליא באפיון מתוחות לכוון דתחוןו טנן ומן מיחמי עייגיון דאתון
חמיין פורענותא ודחלון : (כח) ויגלגכוון מימרא דיי למצרים באילפא
כגו ימא דסוף בארעא דעברתון ואמרת לכוון לא תיפסון תוב
למחמי יתה ותנדבגון טמן בשיריא לבעלי דבביכוון בדמין יקרין
היך מרי אומנן ומן כמר גרוי דמין וליון בעברין ואמנן עד דתיולגון

יונתן

כל חיות דמיסא חלמיל דמיסא וכן סע חיות ילכוון מן חלמיל חליון וכן בירוסמי
לברית וכן לפיל כחדי כ"ד ונים מיר כמים ת"י חולמינא גביחין כלברית וק"ל : הין
נורי חוטמין פ"י כבעלי חומות סקוים כמים יקיים : ולית דמניס פ"י ולא מחסוף :
(ג) וליב למיטוי חלמין חמדי פ"י סלח נתן לב נשמות דבריו רק
נתן לב ברעון וכן כולם דקסה לבי כשטו ח"ל מה חתמלם חס לב נתן לב האי מהם מוכרסם
ולח כחיריים גם ממי טלון לח מלח הרעות והטוב חלל סתן לב לבנת רק חסמם סמוי :
(ד) לח כלמו ים גורסם כלחו ותין לודי כי הוא למון נהרא : חוטמנו פ"י לח כלחו חו
פליני המטמילם כי ין תרגס סל סלח חוס נפלו וכן רביס : (ה) לחמא דמיסוד פ"י לחס
סל דגן לח חכמס כ"ח לחס חכיריים : (ח) בגלל דתלחין ס"ל כיריב"ל דחור כל הטוסק
חמיר נכסיו מלחיון דבר וס כחוב בחורס וכו' דכתיב וסחרמם לחמם שחילו וחמ
מלחיון סמירס נכסיו בוד סחרים וחון מלחיון כיון פליון מבעל מד"ח כזי לישא וליחן
נכסיו וכו' דייק ליסא דקרא חסכילו סהוס מועל יולח וק"ל : (ט) דומין באחסיקר וכו'
פ"י החושלבים כחיות וברכות ופ"ה סמירס מנד סלח מן ולין י"ב דסן ססגורין
דלת חמיר סלח ינגנו ולכן חמיר חוטמם חסכילום עמסס ובמיהס : (י) חיות כיון
חמס

מחמין דייק ככין כליטס וייכס לרבו קויל חסת ולין כמן מוקס להארי : (כג) יתון
חכילכוון מ"י בית חיריותכוון ססס כחומת סעיר וסערס חוקים כ"ח ת"י בורמי ל"י כ"ו חתחו
חכנטי חתחו ככלהס וכן למון הגמרס דכ"ח פ' חיריו כן דחור סעיר דקרוי ככלס :
(ד) דמחמיקא למון טענות ומפתק כמו לפיל פ' וישנה טלח חטיון וכן כחדי פ'
ונסית ובמס' : (ה) בספיר סליתח וכו' מורס כחכבס דלא כיתח ליה כערום נוס
קעטס ובדסיס וס"ח דכ"ח סלח כתיב כמריס ובגין חסר חלד ומחי טביד ליה לגדולים
חי חסר למס דחא כזר חמור כגכס ובכסה חלו הגדולים חלל כחליתס חמס קחמי :
(כז) דמה מויער דה' פליכוון טעמין נוכדראין למי כשטו חמס סמכס יסוס כסל
יולח כרויכוון ח"ל כסגדורין פ' ויני חמנוס חמר ר"י כר חמנא חוק חיני סס חלל
חחירס יסוס וק"ל ועוד וס לפרס כחמר כלוסן נוקס כמו סחינו רוסס לומר כן סל
יסרל חוכסו סרדקן סל רי"ל חלל כל קללה לומר סל כו' חמחתי כסס מויעמי חליון
כד"ר דוד חקראס : (ס) דקן חמרכן שבי יומח פ' סחירות מחריכוין סטות סיוס
וגדסה לסס יוס כסנה ולכ"ו חחי כקד כקד סל חמר וחי ערב טרב סל חותו יוס
ולס ס"ל סגל יוס קלחון מורוס דכירסיס וק"ל : (סח) כלימלי פ"י כסטיס כי תרגס

חישאיה חולי וסופיה מריר פאנרנא דמותא : (יח) ויהי כמשמעה
 ית פתגמי מוקמא דרא ונתיראש בלביה למימר שלמא יהי די ארום
 בתקופ יצרא בישא דלבי אהל מן בגלל למוספא חובי שלומא
 על דמותא : (יט) לא יהי בענא מן קדם יי למשפך ליה ארום כון
 יתקופ רונא דיי ותימתיא כבר נשא ההוא ותחיל ביה כל פתגמי
 ליושמת דתיבין בספרא דרין ויימתי יי שום דוכרניה מתחות
 שמיא : (כ) ויפרישיגיה יי בלישא מכל שבמא דישראל הי ככל לוטי
 קיימא דתיבין בספרא דרין : (כא) ויימרן דרבי בתרא גביכון די
 יקמוז מן בתרובין ובר עממי דיימי מארע דתיקא וייחמון ית
 מחנותא דארעא נתיא וית מרענא דגרי יי קה : (כב) בוכריקא
 ומלקא מן אשא מצלחבא תהי יקרא כל ארעא לא תתפחד לבר
 זרע ולא תרבי אמתין ולא יסק קה כל עשפא תשתקע תיך
 תתפכנותא דסדום ועמורה ארמא וצמיוס דהפך מימרא דיי ברוגיה
 ובקלימיה : (כג) ויימרן כל עממיא מטול מה עבר יי חיקנא לארעא
 דרא מה תהי תקופ רונא דרא דרין : (כד) ויימרן מטול דשקדי
 ית קיימא דיי אלקא דאבתתהון דגור עמהון באפקותיה ותחון
 מארעא דמצרים : (כה) ואילו בתר יצרא בישא ופחזו למענות
 עממיא וסיגדו להון כחלו דלא ירענין ולא אתפלגון להון :
 (כו) ותקופ רונא דיי בארעא ההיא לאיתיא עלה ית כל לונשיא
 דתיבין בספרא דרין : (כז) ושלמלינון יי מעלני ארעהון ברנו
 ובכלו ובתקופ רב וטקינון בגלותא לארע חורן בזמן יומא דרין :
 (כח) טמירתא גליון קדם יי אלהנא והוא יפרע מנהון וגליתא
 יתספרו לנא ולגנא עד עלמא למעבר להון דינא מטול לקיימא
 ית כל פתגמי אורייתא דרא :

ר (א) ויהי פד ויתן עליוכון ית כל פתגמיא האילו בירבן וחילופהון
 דסדרית קדמיכון ותיבתכון על לבכון דמימב דפולחני בקל
 גלות עממיא דאגלי יתכון יי לתמן : (ב) טוביכון דצדיקיא מרי
 תתקבא דכד תחובון ותתובון מטאי תיובתכון עד כורסי יקרא דיי
 אלקכון אין תקבלון למימריה בכל מה דאנא מפקיד לבון יומנא
 אתון ובגיבון בקל לבכון ובכל גשפכון : (ג) ויקבל מימריה ברענא
 ית תיובתכון וירחם עליכון ויתוב ויכנוש יתכון מקל עממיא דבר
 יי אלקכון יתכון לתמן : (ד) אין יהון מבדריכון בספיפי שמיא
 ממתן יכנוש יתכון מימרא דיי אלקכון על ידי דאליהו פתנא דרא
 ויתמן יקרב יתכון על ידי דמקרא משיחא : (ה) ונעליכון מימרא
 דיי אלקכון לארעא דיריתו אבתכון ותרתה וישב לבון ויסגיכון
 יתיר מן אבתתכון : (ו) ונעדי יי אלקכון ית טפשות לבכון וית
 טפשות לקא דגביכון ארום ובשל יצרא בישא מן עלמא ויגרי
 יצרא טבא די ימליגיכון דמירחם ית יי אלקכון בקל לבכון ובכל
 גשפכון מן בגלל דיוגדון סיגון עד עלמא : (ז) ויגרי מימרא דיי
 אלקכון ית לנשיא האלון על בעלי דקביכון דאעיקו יתכון
 בגלותתכון ועל סנאיכון דרדפו מן בתריכון עד די אנסו יתכון :
 (ח) ואתון תתובון ותקבלון למימרא דיי ותעברון ית כל פקודי
 דאנא מפקיד לבון יומנא : (ט) וישיריגכון יי אלקכון לשבא

פרשת וילך
 ר (א) וילך ואל משה למשכן בית אולפנא ומליל ית פתגמיא
 האלון עם כל ישראל : (ב) ואמר להון בר מאה ועשרין
 שנין אנא יומנא לות אנא ויביל תוב דמיפס ולמעיל ומימרא דיי
 אמר לי לא תעבר ית יורגנא דרין : (ג) אלקכון וישכינתיה
 עביר קדמיכון הוא ישיצי ית עממיא האלון ותירתונן יהושע
 הוא ישייל קדמיכון חיקנא דמריד יי : (ד) ונעביר יי פורענות
 דינא מנהון חיקנא דעבר לסיחון ולעוג מלכי אמורא ולעממי
 ארעהון לשיצי יתחון : (ה) ונמסרינון מימרא דיי קדמיכון ותעברון
 להון הי בקל מפקידתא דפקודית יתכון : (ו) איתוקפון ואתחילו לא
 תדחלון ולא תמירעון מן קדמיהון ארום יי אלקכון שכינתיה מידברא
 קדמיכון דא ישבקינוכון ולא ירתקינוכון : (ז) וקרא משה ליהושע
 מן גו עמא ואמר ליה למיחמיהון דכל ישראל איתוקף ואתחיל
 ארום אנת מתמני למיעול עם עמא דרין לארעא דקמים מימרא
 דיי לאבתתכון למתן להון ואנת תפלגי יתיה להון : (ח) ומימרא

דיי
 יונתן
 השתא ולא יהו נטר דנא פי השתא יז נכס למע האת או יתלוו אח"כ ח"ו
 אים או אשס . סרוי חשאה חלי פי' התחלת השתא חתוק וסופו מר . כהנרניה כמו כהנרנא
 ופי' חשס חלי ועיין בערון ערך כהנרנא וחומיות חש"ע מתחלטים ואם הוא חנרנא ר"ל
 כסוף וים השות ומן סרו ועונס ביום מחר כי תבא על סבירי : (כב) תהי יקרא לשיין יקד
 יקוד שהשס יסוף ולא חלסר ה' דטוס ראשון יקרא כ"ו"ס דרוק : (כג) ולא תתפלגון ולא
 תנכס לחלקס : (כד) מרי תפובס פי' בעלי תשובה : מעול טיובתכון עד כורסי יקרא פי'
 כדור"ל גדולה תשובה שתנפת עד כסח הכבוד שאלמר טובה ישראל עד ה' אליהן וכן כאל
 כתיב עד ה' אלסיך : (ו) דיוגדון סיגון פי' ישכחו ויחריבו כל ימי חייכם עד טולס :
 (ז) גימית מרדסון פתחו פתחו מוחסין למחי סניין כהון פי' סניין להנות כמיו ולהריר בלימוד

הלב כמאמר כורדיס חיים למולחיה וכמ"ס כמות כסוף תרונה : (יח) תנדון פי' תמסכון
 כלעטיל דיוגדון : (יט) לא סהרון דעברין מן עלמח כדירפ"י : (כ) ואגודות ימיכון בעלמח
 דחמי זייק מדכתיב כי הים סיין וחורן ימין חלל קחי על ע"כ ומחי לכת על הכרמה
 חלל כותרנס ותמכנסון כסוף גליותה ר"ל כסוף חיים סכאים חסר הגלות : (ח) למשכן
 בית חולנתה דק"ל חסי וילך וירב חלל סהלן לבית מדרשו להוכיחם קודם מותו : (ו) וקרא
 חסה ליהוסע מן גו עמא . פי' שכנסמד כל ישראל לח קרא חלל ליהוסע כדו סלח יתמרו
 ישראל ליהוסע תלמידי . מנה משה במקומו מדעמו וחילו הוה בעומכי הוה כומר למעט חת
 חסר לכך תרגם מנו עמל לכוונת חף שכנסמד כלס היו סנהדרין וקייס וסימיק ולא כמר
 כ"ח ביהוסע : ואנת תפלגי לא תתרגם חת מורית דקסה והלל כל שנט אמיל סכטו לבית
 חטופי

דין שכינתיה מידברא קדמך ומימריה יהי בסעךך לא ישבךך ולא ירחיקך לא תרחק לא תתירע: (ט) וכתב משה ית אורייתא תא וקשרה לכתובא בגי לוי דנשלו ית ארון קיימא דני ולכל חיימי ישראל: (י) ופקיד משה יתהון למימר בסוף שבע שנין באשנוי שמתא רשמישמתא בתנא דמשלוא: (יא) דמיתי כל ישראל לאתחמתא קדם יי אלהבון באתרא דיתרעי תיקרון ית אורייתא תא קבל כל ישראל במשמעתון: (יב) כגושו ית עמא גובריא למילך נשיא למשמע אולפנא וספלא לקבולי עזיהון אנרא דמיתין יתהון ויזירא דבקרובכון דתמון איקר אורייתא וידחלוון בלהון מן קדם מימרא דיי אלהבון וישרון למעבד ית כל פתגמי אורייתא תא: (יג) ובגיהון דלא ידעו ישמעון וילפון למרחל מן קדם יי אלהבון כל יומיא דאתון קיימין על ארעא דאתון עברין ית יודנא סתן למירחא: (יד) תלתא צדיקיא אתאסרת קריבותא במיתתהון מטול דלא מטו ליומי אסתהון וכל חד וחד מני פרנשא ביומיה ויעקב אבינו ורוד מלכא ומשה נביא דהכין בתיב ואמר יי למשה תא קריבו יי ויך לממת קרי ית יהושע ותתעטרון במשכן ומנא ואפקדיגית ואול משה ויהושע ואתעטרון במשכן ומנא: (טו) ואתגלי איקר שכינתא דיי במשכנא בעמודא דעננא וקם עמודא דעננא על תרע משכנא ומשה ויהושע קמוון מן לבר: (טז) ואמר יי למשה תא אנת שכיב בעפרא עם אבהך ונשמךך תתי גיזא בגיזו תי עלמא עם אבהך ויקמוון רשיעי עמא תרוין וישעון בתר שעות עממא דהינון עליון סתן בגיהון וישבכון בחלמי וישנון ית קיימי די גזירת עמחון: (יז) ונתקוף רגוי בהון ביקמא תרוו וארחיקוונן ואסלק שכינתי מנהון ויהון לבקיא וארעו יתהון בישון סניאן ועקון ויימרון בעדנא תרוו בשבועה מטול דלית שכינת אלהי שריא במצעי אירעוני בישתא האלון: (יח) ואנא מסלקא אסלק שכינתי מנהון בעיקנא תרוו עד דיתמקסקון ויקבלון פורענות חובהון על כל בישתא דעברו ארום אפגינו בתר שעות עממא: (יט) ויברון בתובו לבון ית תושבחתא תא ואלפה ית בני ישראל שוניה בפומהון בדיד דתיה תושבחתא תא קדמוי לסהיר בכני ישראל: (כ) ארום אעלינון לארעא דקיימית לאבסתהון עברא חלב ודבש ויכלון וישבעון וירחגון ויתפגון לשעות עממא ויפלחגון וירקון קדמוי וישנון ית קיימי: (כא) ויהי ארום יערעו יתהון בישון סניאן ועקון ותסחרד תושבחתא תא קדמוי לסהיר ארום גלי קדמוי דלא תתנשי מפום בגיהון ארום גלי קדמוי ית יציריהו בישא דהינון עברון יומנא עד לא אעליכון לארעא דקיימית: (כב) וכתב משה ית תושבחתא תא ואלפה ית בני ישראל: (כג) ופקיד ית יהושע בר נון ואמר אתונקף ואתחיל ארום אנת תעיל ית בני ישראל לארעא דקיימית להון ומימרי יהי בסעךך: (כד) ותהו

במספס משה למכתוב ית פתגמי אורייתא תא על גיולא עד די אשליטונון: (כה) ופקיד משה ית לויא גפלי ארון קיימא דיי למימר: (כו) קבו ית ספרא דאורייתא תא ותשונן יתיה בקופשא מן ספר נמינא דארון קיימא דיי אלהבון ויהי סתן בכון לסהיר: (כז) ארום גלי קדמוי ית סורכתנהון וית קבלכון קשיא תא עד זמן דאנא בתים בעיכוון יומא דין מסרבהון תמיון קדם יי ואוף כל דכן בתר דאימא: (כח) כגושו לותי ית כל חיימי שביכוון וסרביכוון ואטליל במשמעתון ית כל פתגמא האלון ואסחיד בהון ית שמעא וית ארעא: (כט) ארום תבימת דמן בתר דאימא ארום חקלא תחבלון ועברכוון ותשעון מן ארעא דפקדית יתכון ותארע יתכון בישתא בסוף כל יומיא ארום תעברון דביש קדם יי לארנא קדמוי: (ל) ומליד משה במשמע כל קהלא דישראל ית כל פתגמי שפחא תא עד די שלימו:

פרשת האוינו

לב האוינו ותהו די קמא קציחא דמשה נביא למתכנשא מגו עלמא אומר בלביה ליתנא מסהיר בעמא תרוו סהירן דשעמין מיתותא בעלמא תרוו מאנא מסהיר בהון סהירן דלא שעמין מיתותא בעלמא תרוו ברם סופיהון לאתחדתא לעלמא דאמי ישעיה נביא בר תהו מתנבי בכגישתהון דישראל יתב שמעא לשמא וציתא לארעא מן בגלל דתהו קריב לארעא ורחיק מן שמעא ברם משה נביא בר תהו מתנבי בכגישתהון דישראל יתב שמעא לארעא וציתא לשמא מן בגלל דתהו קריב לשמא ורחיק מן ארעא דהכין פתיב אציתו שמעא ואימליל לזשמע ארעא ממלל פומי: (א) ויקוף על מרדנא תוד משרא ספחא אולפני ותתקבל ברענא על מקבלי אולפנא תוד טלא ממללי דילי כרביעות רוחי משרא דמיתבין על דיתאין ברח מרחשון וכרסיסין לקושין דמרווין צמחוני ארעא ברחא דניסן: (ב) וי להון לשעיציא דמרכרין שקמא קדישא בגידופין ארום משה דתהו כבהון דישראל לא תהו אפשר ליה למרבר ית שמא קדישא עד דתהו ממניד פומיה בריש שיקתא בתמנין ותמנשא אתון דהינון עשריו וחד מלון ומן בתר גרין אמר ארום בישמא דיי אנא מצלי ואתון עמא בית ישראל תבו איקר ורבנותא קדם אלהנא: (ג) אומר משה נביא בר סליקית לשונרא דסיני תמית רבון כל עלמא יי כרבע יומא לארעא חולקין חלת שיעין עסיק באורייתא ותלת עסיק בגרנא ותלת מכרוג בין גבר לאיתא גגור למרום ומאוד ותלת מפרנס כל ברייתא דהכין פתיב תקוף דשלמין עוברי ארום כל ארחתו דינא אלהא מחימנא דמן קדמוי עולא לא נפיק דנבאי וקשיש הוא: (ד) חבילו עובריהון סביא בגיא חביבא אשתכח מוקא בהון דרא עוקמנא דאשנינו עובריהון ואוף סדר דיניה דעלמא

יונתן

חביתו ומחי וחסה מחילה חלל סחא יתק חלוקת הארץ: (י) באשנוי בומו ונשון וס מורג בתרגום: (יז) תלתא דריקתא תסתרת קריביתא וכו'. כל זה במדרש ליקוט מרסח וימי סרו"ל כל מי שכתב בו קריביתא לא תביע לוי חביתו. כדור כתיב וקריב ימי דוד וכו' וי' חמות סיה דוד לא ית חלל טעמים טעם סתם הי קל"ו וחסה הי ק"י יתק ק"ט ויתק ק"ט כולכין חמיר קריבית: (טו) מן לבר מלחון כמו מלכר ומלגיו: (טז) חנת סביב בעמל ובעמרת הסככלה. דהא חסא קריב בני חלל חללי עם חביתין נשתתן בן עין חביתין ומתין וס כסברי ע"ס: (יח) יתמקקין פ"י עיני ריקב וימום כמו מתקוף כסר: (כ) ויהיון לטון קריב לגבי דהינתא וזירתי: (כז) כגושכא כ"י ארנא חו מיכס כמו מונח כגושכא וכן מתרגם על סהירון כן:

(ח) סופיהון לתחיתא דלא תמח כיון סהירין קיימיס חין חסר סניאלו ישראל מגלות ומני סהירין סנידו רשותן לכן מרגם סופיהון לאסתחתא ר"ל סלפתי יסו סמיס חמיס וחרן חרסה וחסון מדיס יעברו ויכי הוא כסברי להר"י כרס כספון כי סנינו טרס סמיס חמיס גומרי: (ג) ויקוף סנה תרגום על יתק ל' היגיה כמו וטרבו את העגלה. סכחא חולכתי לטון נקמתי סרה ו"מ ל' סמית הוא: ותתקבל ברענא על מקבלי חולכתי כלמור ספר תלמידים שמהיר על הוודיס סמיס רועיס לקבל דברי מורי יתא חמיר סתקמתי

דכון

דעלמא אישטני עליהו: (ו) האפשר לישום מימרא דיי אתון ומלין
 דא עמא דהוון טפשוין וקבילו אוריתא ולא חכימו הלא הוא אבוכון
 דיקנא יתכון הוא ברא יתכון ושכליל יתכון: (ז) אידכרו מן יומת
 עלמא אתבוננו בשנתהון דכל דר ודר קרו בספרי אוריתא ויתנון
 לכוון ובספרי נביא ויומרו לכוון: (ח) באחכנות עלאה עלמא דעממא
 די נפקו מבניו דנת באפרשותיה מכתבו ולשניו לבני נשא בדרא
 דפלגותא ביה היא ומנא קמא פיצתא עם שובעין מלאקבא דרברי
 עממין דאתגלי עמהון למחמי קרמא ובי היא ומנא אקים תחומי
 אוממא בסכום מניין שובעין בפשתא דישראל דנתתו למצרים:
 (ט) וכיון דנפל עמא קדישא בפיצתא דמארי עלמא פתח מיכאל
 פומיה ואמר ארום חולק טב לשום מימרא דיי עמיה פתח גבריאל
 פומיה בתושפתא ואמר דבית יעקב ערב אחסנתיה: (י) ארע ויהון
 שרין במדברא בצריות אמר דמילין שירין וירדון ובת צחותא
 איני עליהו שבעתי עניי אקריה אליפינון ית אורייתיה גשרינון
 חכמא דשכינא נטרך בבי רעיוניה: (יא) הך נישרא דמעורר
 ומחיש לשרכפתיה ועל חסילוי מחופף ברין שכינתיה מעורר
 למשיריהו דישראל וקפא עליהו טול שכינתיה וחיכמא דנישרא
 פרום גרפוי על בניו ושעין ויהון וסביל ויהון על איברוי ברין
 טענינון וסבירינון ואשרינון על תקוף ברפי ארעא דישראל:
 (יב) מימרא דיי בלחודיהוון אשרינון בארעהוון ולא משרי ביניהוון
 פלחי פולחנא נוכרעה: (יג) אשרינון על ברפי ארעא דישראל
 ואיכול ויהון מפנני עלתת חקלאה ואוניק ויהון דובשא מפירקא
 דמארביין על ביפיו ומשחא מותקא ומלבבין משרין מקיפין:
 (יד) יתב להון לונאי שמיני תורין מן בית מלכיהוון וחלפא מבכירי
 וענון מן ערי שלטניהוון עם טוב פשימין ודכרין בני דענין שמינין
 ממתקן וגדאון אמר משה נביא איני נטרין הינון עמא בית ישראל
 מצותא דאורייתא אתאמר עלי בגבווא דיהון נרנירי חשיהוון הך
 כולין דתורי וחמר סומק מן עינבא חר מפקין בור חד: (טו) נעמדו
 בית ישראל ופחוזו אצלחו תקוף קמון נכסין ושקבו פולחן אלקא
 דברא ויהון וארגיו קדם תקיפא דפרקינן: (טז) קמון יתיה בפולחנא
 נוכריא במרמקתהון ארגיו קדמו: (יז) דבחון לשענות דמתילין
 לשירין לית בהון מדעס דצרוך טענון דלא ידענון דחלן חתפן
 דמומן קריב אפעבירו ולא אתעסקו בהון אבהתכון: (יח) דחלת
 תקיפא דברא יתכון אתגשתון ואכשיתון מימר אלקא דעבר יתכון
 מחילין מחילין: (יט) וגלי קדם יי נתנה רגו מן קדמוי מן דארגיו
 קדמוי בניא חבינא דאתקרו על שומיה בניו ובגן: (כ) ואמר
 מפלגא אפליג אפי רעתי מנהון נחמי מה יתני בסופיהוון ארום דר
 דתפקנין הינון בניו לית בהון חמכותא: (כא) הינון אקנון קדמוי
 ברקא אלקא ארגיו קדמוי בהבליהוון ואנא אקנינון באומא דלא
 אומא בבבלאי עמא טפשא נרגו ויהון: (כב) ארום קידום תקוף
 באישא נפק מן קדמי ובקערת בתקוף רויגן ואקידת עד שיוז ארעיא

יונתן

(י) דיוון טפשוין וקבילו אורייתא דק"ל מלי טס נכל וגומר דמיוטא כסוהו נכל והוי הוה לא
 חכס חלל חף סחוסר טס נכל וסבילו התורה חף על פי כן לא חכימו: (ז) רמח פיתח פי'
 גורל - טס טופשין מולחית כל זה פר"ח ר"ח קרא הקב"ה לט' מלחמים המסכסו חת כסח
 כטורו וז"ל ברו ונכל כל לשום לט' עממין וט"ל לטון והטילו גורל [ונכל גורל] הקב"ה
 על חכרסו ורמז: (ח) וירדון ובית למות טולס ל' שירין ורסין אחרין . סיכמח דסכמח
 מרד דבי דעווי פי' הוה חסור טבו הפין טוכן חתור: (יג) ולא משרי בינינון בלחי נוכרעה
 טס"ל ברד קאי ג"כ על ישראל סחיו טויס לבד ולא אחר עמו: (יד) דמארביין ל' רגו וגדול הוה .
 מלגנין מרנס טל חמר יפוח הין דקלל ילבב וק"ל: (יד) ליוחא שמיני מורין פירוש חתיה
 ונקדח כן ע"ס הויבוק לשון ומלמל ג"כ דמרגס זה נעל פי' וירח טל סוק ויקח חתיה:
 שמינין חתמין פי' מרגס טל הכסן ענון פי' מחובר סככסיס . הין כולין דמוריו פי' כפמי
 כליות טל שור כדו"ל עמיהו כל טעה ליתו כסמי כליות וכו': וסיכמח ח' מתיק כו' ג"ו
 טס חין לך כל פנכה שמיני עוסס טליסיס נרבי וין טמלחר חמר חל תקרי חמר חלח חומר
 ופי' מדה מלשון חומר טמוריס: (יח) מחילי מחילין פי' נקביס נקביס וס"ל כו"ל דרס חל

למורו

תרגום יונתן

סדר ברכה

בן עזיאל

עבדא מגדון משפא ומפרא דנתתין בון לעיל ומן טוב מבויעי תהומא
 דסלקין ונגדון ומרזין צמחא מלרע: (א) ומשוב מגדון ועליון
 דמבשלא ארעיה מן זבול שמשא ומן טוב בוכרי פורי אלקיא
 דמבכרא ארעיה בקל ריש ירה ויחא: (ב) ומשוב ריש מורא
 דמירמא דאורייתו ליה ברכתא אברתא דמן שיוויא דמתולין
 לשונותא ומן טוב רמא דלא מפסקן עלליא דאחסינו ליה ברכתא
 אברתא דמן עלמא דמתילין לגלימתא: (ג) ומשוב שבה פורי
 ארעא ומליה רעי ליה אלקא דאתגלי באיך שינתיה על משה
 בסניא ותפושן בלחון ברכתא אליו ותעבדן פליל דרבו לרשייה
 דיוסף ולקדקדיה דנקרא דתה רב ישייש בארעא דמצרים ותה
 דהר באיקרא דאזוי: (ד) בכורותא תות חמא לראובן ואתגשילת
 מציה ואתהיכת ליוסף מן שירועא מן דין דהדרת אקרא ישבה
 תורא דידה דהייקא דלית אפשר לפר נש למפלחא מבוכרא
 דתוריה דהיבדן לית אפשר לבטי דיוסף למשתעבדא בניי מלכותא
 דהייקא דרימא מנח בקרני ית חיות ברא היבדן דיון גני
 דיוסף שלמין בעממא כחא בכל סיפי ארעא והען המותא
 דקבול דיושע בר ען בגילגלא דהוא מדבית אפרים והען אלפא
 דקבול דיעון בר יואש במדינא דהיא מדבית מצעה: (ה) ולשיבת
 זבולן בריך משה נבא דיי ואמר דיון דבית זבולן דמפסקון
 לפרכמטיכון דבית יששכר במושבגי בתי מדרשכון: (ו) אומין
 סניאין לטור בית מקדשא ועלון תמן יקרבוני קרבוני דקשוט
 ארום על ספר ימא רבא שרן ויתפרנקון מן ברימא ותלונא
 יאחדון ויצבעון מאדמיה תיכלא לרשיי נוציתיהון ומן חלא מפסקן
 אספקלדון וקני ונוגיתא ארום גניוא דתחומיא גליון לחון:
 (ז) ולשבטא דגד בריך משה נבא דיי ואמר בריך דאפתי תחומיה
 דגד גיח באריא למישרי ובר גפיק לסדרי קרבא קבל בעלי דבבו
 מקמל מלכין עם שלמונין וקמולוי חכימין מן קל קמוליא דמער
 אדרעא עם קודקדא: (ח) תמא ארעא סבתא וקבל חולקיה
 בשירועא ארום תמן אתר מקבע אבגין טבין ומרגליון דביה משה
 ספרהון דישראל גני ודיקמא דתה עליל וגפיק בריש עמא בעלמא
 דיון היבדן יתי עליל וגפיק בעלמא דאחי מטול דתכון קדם
 יי עבר וסדרי דינו אליה לעמיה בית ישראל: (ט) ולשבטא דין
 בריך משה נבא דיי ואמר שבטא דין מדמי לטור בר אריוון
 ארעיה שתא מנהלוי דנגדון מן מתנן ותחומיה יתי קמי עד בותגני:
 (י) ולשבטא דנפתלי בריך משה נבא דיי ואמר נפתלי שבע
 יענא וסדיי בגניי ימא די נפלו בחולקיה ומלי ברבאן מן פירי דבקעת
 גנוסר דאתהיבבו ליה מן קדם יי ימא דסופני וקמא דמבריא
 וירת: (יא) ולשבטא דאשר בריך משה נבא דיי ואמר בריך
 הוא מנגנא דיעקב אשר יתי מרעי לאחוי ומפסק לחון מוזי
 בשני שמותא ותחומיה יתי מרבי ויתין סניאין עבדון משה
 מספקין למטבול ביה ריגלוי: (יב) ברירין דיען שבטא דאשר
 היה פרקא ותסימין ויהך נחשא ריגליון למיילא על שוני כיפטיא

והי כימי פלייתיהון היבדן דיון תקפין בסיבותיהון: (כ) לית
 אלקא כאלהא ישראל דאשרי שכנתיה ורוביה בשמיא הוא יחוי
 בסעודון ותחוב עם מורסיה יקרא ביותנותיה בשמי שחקי מרומא:
 (כא) מדורה דאלהא תה מן לקדמין ומן תחת ארעא גבורתיה
 עלמא סביל דיבורה בעלי דביביון מן קדמיון ויימד במזמריה
 למשיצא תהון: (כב) ושרון ישראל לחתן מן לקדמין געין
 ברכתא דמריכונן יעקב אברון דבוכותיה ארסין תהון ארעא
 סבתא דעבדא עבדו תמור לחוד שמא דעלוייהון דסין לחון מלין
 דברכתא ומרירין דענא: (כג) טובבון ישראל מן פותכוו בקל
 עממא עמא דמתפרקין בשום מימרא דיי הוא תריס סעודכון
 ודי תרביה חקף גיחותתוכון ויתברכון סניאיון לקובליכון מן
 דתימא ואתון על פרכת צוורי מלכותון דתרוף:
לד (א) וסליק משה מן מישרי מואב לפורא דנבו ריש דרמא
 דעל אפי ריהו ואתחוי ליה מימרא דיי ית כל תקיפי ארעא
 ית גבורי דעתי למעבד יפתח דמן גלעד ונצחון דשמשון בר
 מנחם דמן שייבט דן: (ב) וית אלוף סרכין מדבית נפתלי דמתפרקין
 עם זקק וית מלכיא דעתיד למקמל דיושע בר טון דמן שייבט
 אפרים ויבדון דיעון בר יואש דמן שייבט כעשה וית כל מלכיא
 דישראל ומלכותא דבית דיעה דשלימו בארעא עד דאצמדי
 בית מוקדשא בתרא: (ג) וית מליך דרמא דמתפרע עם מליך
 ציפנא לתבלא תבי ארעא ועממא ומואבאי תבי מישרא דמעיקין
 לחון דישראל וית גלנות מלמדי אלהו דגלן מן בקעתא דיריחו
 וית גלנות מלמדי אלישע דגלו מן קרת דקליא על ידי אההון
 בית ישראל מאתן אלפין גוברין וית עקת כל דר ודר ופורענות
 ארמלמס כשיעא וסדרי קרבא דגו ובעדן צערא רבא תהיא מיכאל
 יקום בדרעא לפרקא: (ד) ואמר יי ליה דא היא ספא דמילתא
 בארעא ודא ארעא דקנימית לאברכה ליתחק ולעקב למימו
 לבניכון אתגניה אחמית יתה בעיך וממן לא תעבר: (ה) בשבעא
 ימין לירמא דאדר אתגליד משה רבהון דישראל ובשבטא ימין
 לירמא דאדר אתגניש מנו עלמא ברת קלא נפלת מן שמאי וכן
 אסרת אתון כל עללי עלמא ותמון בצערי דמשה רבהון דישראל
 דסרה ולא אתהגי ואתרבי בארבעת גליון טבין כלילת דאורייתא
 דדיה דשבא יתה משמו מרמא ואתגלי עלוי אמר שכינתא דיי
 בתרין אלפין רבון דמלאבין וקארבעין ותרמין אלפין ארתיבי
 דגור כלילא דכהונתא דדיה תוות שבעתי ימי אשלמותא כלילא
 דמלכותא אחסינו יתיה מן שמאי לא תרבא שלף ולא סוסא אסר
 ולא משרקן אריגיש בליקא דשמא קבא קמא בעובדן טבין
 ובענוותנותיה בן אחכנש מן משה עבדא דיי בארעא דמואב
 על נשיבת מימרא דיי: (ו) בריך שמויה דמארי עלמא דאליף לן
 ארסתיה תקני אליף יתן למלכיש ערמלאין מן דאליבש אדם ותה
 אליף יתן למשונא חתנין זבולן מן דווגי תה לות אדם אליף יתן
 למבכרא מרעין מן דאתגלי בחווי מירמיה על אברכהם כד תה

מורע

ינתן

טוב: סגדן יתי עליל ופיק בעלמא דחיי הכין סופא דספרי וימא רחמי סס מלח
 סמיל משה ליכנס כולם כל כחורה: (כג) דנגדון לטון משיכה ומטוט סא: (כד) ויחי
 בני יחא וכו' משרי קמ' גיטסר כל זה כספרי נפתלי שבע רעון מלחם סוסה נפתלי שחם
 בחקו בותים ורגים ופגניות ומלח ברכת ה' זו בקעת גנוסר ד"ל ים של עבריא ועליו
 כאמר רעון ירחיו וגומר ים זה ים סלסופני ודרום זה יתח של עבריא: (כד) ומסכת
 לכן מוזי וכו' כ"ו כספרי: וי רעו אחיו חין בכל הארצות שממטת שביטת כלרעו של
 אשר: מספקין למעטול ביה רגלוי כמה שמר במחנות ועיין במפרשים: (כה) ברירין סיון
 כעט מ' חוקן. וכו' ביומי טלוטתון כל זה ברש"י והוא מתנח דבי חליבו וכו' ע"ס:
 (ה) ואתרבי חקירב כלילא פירס ונחמס ד' כמרי' סבת תורה טלה לשמי שמיס סקבלה
 חסיני וכו': ארמבין גנור פירוס מ"ב מרכבות כבוד של חס כדחיתא בתרוס: (ו) כלל
 חיות וכו' כפי' דסוסה וככו"ל מה עשה ספר בלחן בית דיה גדולה כעטת
 גו וימן בלחן כחש סהא חסו' כפי' האסוריס וכלל פסע שפרלס מונחין פוטרי פיו לביסית
 למיך

(ט) דאורייתו ליה ברכתא מ' סהורשו לו. דמתילין לטוריא כו' ברכתא חתמתא דעלמח
 דמתיל לגלימתא כל זה במדרש מלח סלחוס וחסות קרויס ריבס ונכבות סמלח עד
 סימח היום וכו' סללים חלן לו חל הר גומר וכדפירש"י לגיל וע"ס: (ט) דאחנלי בחיק
 סיכתי' ג"ו סס ורעון סוכני סנה טעס רעון מי סתנלה למסע כעטת וכו' ברש"י. והוא
 וסרי בקרל דחוי מ' יוסף סהיס טויר ככוד חסוי לחסר מיתת חבו: (י) ככירותא
 סה חסיל לחונן פירוס סהיס הככורה רחיה לחונן וכו' כל עיני פסוק וס פיון במדרש
 אכירי סס מקור: (יט) ילון תמן סהא לטון סתלה לו' עניה סינו דרכס לס: ותלונת
 יתחון מ' סיחוס וימפסו חלון. אספקלדון' אספקלדון' חלון וסו חלס סרוסיס
 טובס: ומני ונויתא פי כלי וכולית לטון נמור דפ"ג פ' חין סמפדיון חיותי כסח דווגיתא
 תבר קמיו: (כ) וקעלי מימין פירוס מרכיס הרוגיס בין כל סאר חרוביס לפי סמפסיס
 סרוע עם סקיק וסו דמנר דלרעס עם קודקדא כע"י וכו' סו סמורס: (כא) חסר
 מקפס אכנין טנין ומרלני כי סו חמתס חולקת חלוקי אכניס סהא לטון אס כמו אכניס
 וכו' (כ"ה)

